

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut ekonomických studií

Bakalářská práce

2018

Petr Mach

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut ekonomických studií

Petr Mach

**Elektronická evidence tržeb a její
implementace v ČR**

Bakalářská práce

Praha 2018

Autor práce: **Petr Mach**

Vedoucí práce: doc. PhDr. Julie Chytilová Ph.D.

Rok obhajoby: 2018

Bibliografický záznam

MACH, Petr. *Elektronická evidence tržeb a její implementace v ČR*. Praha, 2018. 41 s. Bakalářská práce (Bc.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut ekonomických studií. Vedoucí diplomové práce doc. PhDr. Julie Chytilová Ph.D.

Abstrakt

Tato bakalářská práce se zabývá elektronickou evidencí tržeb (EET) a jejím fungováním v České republice. Protože jedním z hlavních cílů evidence tržeb je zvýšení daňového inkasa, je začátek teoretické části této práce věnován krátkému představení daní a konkrétně dani z přidané hodnoty i s jejími výhodami a nevýhodami. Druhá část teoretického oddílu této práce se věnuje evidenci tržeb v České republice. Nejprve jsou zmíněny různé typy evidence a jaký byl vybrán pro ČR. Poté je tento model podrobně popsán, tedy je například vysvětleno kdo a jaké tržby musí evidovat, fáze EET a některé její technické aspekty. Část je také věnována doprovodnému projektu k EET, a to sice účtenkové loterii a jejímu průběhu.

Praktická část se pak snaží odpovědět na otázku, jestli mělo zavedení evidence tržeb v České republice smysl. Tedy se zde posuzuje, zda byly splněny hlavní cíle stanovené státem při jejím uvádění do českého tržního prostředí. Hlavní důvody k zavedení EET byly především dva - a to sice zmiňovaný lepší výběr daní a také narovnání tržního prostředí pomocí snížení podílu šedé ekonomiky. Kromě těchto cílů se praktická část věnuje též nákladnosti celé evidence tržeb a jsou zde také zmíněny některé z obav podnikatelů a veřejnosti. Celá práce končí krátkým pohledem do budoucnosti EET.

Abstract

The subject of this thesis is electronic records of sales and its implementation in the Czech Republic. Because one of the main goals is to improve tax collection the first part of the theoretical section of the thesis is devoted to a brief introduction to taxes and specifically the value-added tax. The second part of the theoretical section is describing the specifics of the Czech version of electronic records of sales. First, a few models of

records of sales are described and which of them was chosen and why. Then this model is described in detail, including who has to abide by it, what sales they have to record and some of the technical aspects of the system. A part is also dedicated to the associated receipt lottery.

The practical section of the thesis is devoted to answering the question if the introduction of electronic records of sales in the Czech Republic was justified, based on fulfillment of its initial goals. The main goals were to increase the tax revenue and lowering the size of the shadow economy. Apart from these goals, the practical section is also evaluating the costs of the whole project and also some public concerns are addressed. The thesis ends with a brief look at the future of records of sales in the Czech Republic.

Klíčová slova

Elektronická evidence tržeb, daň z přídane hodnoty (DPH), šedá ekonomika, účtenková loterie

Keywords

Electronic records of sales, value-added tax (VAT), shadow economy, receipt lottery

Rozsah práce: 72 822 znaků s mezerami

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval samostatně a použil jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne

Petr Mach

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval vedoucí mé práce paní doc. PhDr. Julii Chytilové Ph.D. za její ochotu, vstřícnost a cenné rady při psaní této práce.

Bachelor's Thesis Proposal

Institute of Economic Studies
Faculty of Social Sciences
Charles University in Prague

Author's name and surname: Petr Mach

E-mail: mach.petr@volny.cz

Phone: 775284842

Supervisor's name: doc. PhDr. Julie Chytilová Ph.D.

Supervisor's email: julie.chytilova@fsv.cuni.cz

Proposed Topic:

Elektronická evidence tržeb a její dopady v České Republice

Preliminary scope of work:

Research question and motivation

V posledních letech vláda ČR provedla několik kroků k zamezení daňových úniků a zvýšení příjmů státu. Nejvýznamnějšími z těchto kroků jsou zákon o kontrolním hlášení DPH (zákon č. 360/2014 Sb.) a zavedení elektronické evidence tržeb (zkráceně EET, zákon č. 112/2016 Sb.). Cílem této práce je zhodnocení dopadů EET na ekonomiku ČR a jestli plní cíle stanovené vládou při jejím zavádění. Tyto cíle jsou především narovnání podnikatelského prostředí a zvýšení příjmů státu.

První část práce se bude věnovat daňovému systému a DPH, jelikož zvýšení daňových příjmů je jedním z cílů EET. V další části budou představeny různé podoby evidence tržeb, které se vyskytují v okolních státech a konkrétní forma, jenž byla vybrána pro Českou republiku. Také zde bude přehled možností, které mohou podniky využít pro evidenci tržeb a jak proces funguje.

V třetí a poslední části práce bude vyhodnocen dosavadní dopad EET. Zavedení evidence v ČR probíhá v několika vlnách, kdy se postupně do systému zapojují různá odvětví; jelikož bude tato práce psána pouze krátce po spuštění 3. vlny, budou použity údaje pouze z první a druhé vlny (ubytování, pohostinství, velkoobchody a maloobchody).

Contribution

Uvedení nových kontrolních mechanismů do ekonomiky vyvolává otázku jejich odůvodnění, jelikož to přinese další administrativní zátěž na podniky. Je tedy nutné porovnat přínosy a náklady nové politiky a tím zjistit její prospěšnost pro společnost, což je cílem této práce. Jelikož je EET v ČR vcelku novým jevem, neexistuje na toto téma mnoho článků a výsledky mé práce by měly být proto přínosné.

Methodology

Hlavními zdroji dat budou Ministerstvo financí a Evropský statistický úřad Eurostat. Získaná data budou vyhodnocována pomocí komparativní statistiky a základních ekonometrických metod.

Outline

Daně a DPH v ČR
EET a legislativa v ČR
Možnosti evidence pro firmy
Zhodnocení dopadů EET na ekonomiku ČR
Závěr a zhodnocení

List of academic literature:

Bibliography

- 1) Hajdušek, Tomáš a Milan Vodička. *První zkušenosti s EET –elektronickou evidencí tržeb*, Wolters Kluwer 2017. ISBN: 978-80-7552-589-5
- 2) Kolářová, Eva, and Eva Podolská. "The Electronic Record of Sales and Impact on the Reduction of Tax Evasion." *European Financial Systems 2016* (2016): 357.
- 3) ÚZ č. 1165 Daň z přidané hodnoty 2017, Sagit 2017, ISBN: 978-80-7488-197-8
- 4) ÚZ č. 1164 Daně z příjmů, evidence tržeb 2017, Sagit 2017, ISBN: 978-80-7488-196-1
- 5) <http://www.mfcr.cz/cs/aktualne/v-mediich/2015/andrej-babis-elektronicka-evidence-trzeb-20904>
- 6) Katolik, Andreja. "Impact Of Fiscalization At The Height Of Calculated Value Added Tax." *Interdisciplinary Management Research* 10 (2014): 545-556.

Obsah

OBSAH	1
ÚVOD.....	2
1 DANĚ	3
1.1 KLASIFIKACE DANÍ.....	3
1.2 DAŇOVÉ PRINCIPY.....	4
1.3 DAŇ Z PŘIDANÉ HODNOTY.....	4
1.3.1 Výhody DPH.....	4
1.3.2 Nevýhody DPH.....	5
1.3.3 Sazby daně z přidané hodnoty.....	5
1.3.4 Harmonizace DPH v zemích Evropské unie.....	5
2 ELEKTRONICKÁ EVIDENCE TRŽEB	6
2.1 CÍLE ELEKTRONICKÉ EVIDENCE TRŽEB.....	6
2.2 MODEL EVIDENCE TRŽEB	7
2.2.1 Evidence tržeb pomocí pokladen s fiskální pamětí.....	7
2.2.2 Online evidence.....	8
2.2.3 Kombinovaný model.....	8
2.2.4 Zvolený model pro Českou republiku.....	9
2.3 PROCES A SCHÉMA EET	9
2.4 EVIDENCE TRŽEB VE ZJEDNODUŠENÉM REŽIMU.....	10
2.5 SUBJEKT A PŘEDMĚT EVIDENCE TRŽEB.....	12
2.6 EVIDOVANÁ TRŽBA	12
2.7 TRŽBY VYLOUČENÉ Z EVIDENCE TRŽEB	13
2.8 FÁZE ELEKTRONICKÉ EVIDENCE TRŽEB	14
2.9 TECHNICKÉ ASPEKTY EET	15
2.9.1 Kapacita systému.....	15
2.9.2 Hardware a software	16
2.10 VLASTNOSTI ÚČTENKY A KÓDY	18
2.11 ÚČTENKOVÁ LOTERIE.....	18
2.12 KONTROLY A SANKCE.....	18
2.13 SNÍŽENÍ SAZBY DPH	19
3 DOSAVADNÍ PRŮBĚH EET	19
3.1 DAŇOVÝ PŘÍNOS.....	20
3.2 ŠEDÁ EKONOMIKA	21
3.3 KONTROLY A SANKCE	24
3.4 VÝDAJE	27
3.5 OBAVY PODNIKATELŮ A VEŘEJNOSTI	29
3.6 VNÍMÁNÍ EET PODNIKATELI A VEŘEJNOSTÍ.....	30
4 BUDOUCNOST.....	34
ZÁVĚR	35
SUMMARY	36
POUŽITÁ LITERATURA.....	38
PRÁVNÍ PŘEDPISY.....	41

Úvod

Aby stát mohl řádně vykonávat všechny své funkce, potřebuje zajistit stabilní příjem do státního rozpočtu. Největší složku státních příjmů tvoří příjmy daňové a jejich efektivní výběr od všech poplatníků je tak jedním z velmi důležitých úkolů státu.

Bylo by určitě naivní předpokládat, že všichni poplatníci plní vždy všechny své daňové povinnosti úplně a správně – vždy existuje určité procento těch, kteří se částečně nebo úplně pohybují v zóně šedé ekonomiky a své příjmy či odvody DPH nepřiznávají – a úkolem státu je vytvořit takové nástroje legislativy, aby toto procento bylo v jeho zájmu a v zájmu ostatních poctivých plátců daní co nejmenší. (Paradoxem je, že nepoctivost v přiznávání tržeb zvláště v oblasti služeb tak trochu i ze zvyku tiše podporovala či stále podporuje i značná část české veřejnosti...)

K tradičním právním a finančním legislativním prostředkům, kontrol apod. zavedla vláda ČR za účelem boje s šedou ekonomikou v poslední době také tzv. Kontrolní hlášení DPH a také Elektronickou evidenci tržeb (dále evidence tržeb, či EET), které se věnuji v této práci.

Do současné doby byly zahájeny dvě etapy EET – od 1.12.2016 pro ubytování, stravování a pohostinství a od března 2017 pro provozovny v oblasti velkoobchodu a maloobchodu.

Do zahájení 3. a 4. etapy zasáhl Ústavní soud, který zrušil jejich plánované zahájení (3. etapa od března 2018 pro stánkový prodej, farmářské trhy, služby účetních, advokátů, lékařů aj. 4. etapou od června 2018 se do systému EET měli zapojit vybraní řemeslníci).

Ústavní soud svým rozhodnutím zrušit náběh 3. a 4. fáze EET v plánovaných termínech nakonec potěšil skoro všechny zúčastněné strany – obhájce EET tím, že ji nezrušil úplně, odpůrce tím, že zrušil poslední dvě etapy. Ministerstvo financí ovšem plánuje systém EET dotáhnout, ovšem s určitými úpravami (po diskuzi s politiky a veřejností).

Cílem této práce je popsat fungování EET v České republice a vyhodnotit, jestli se hlavní důvody k zavedení evidence tržeb, totiž pomoci plnit státní pokladnu o dříve „uniklé“ daně a snížení šedé ekonomiky, skutečně naplňují. Je obtížné vyhodnotit všechny dopady EET na českou ekonomiku, ale vzhledem k odložení posledních dvou fází evidence tržeb je důležité interpretovat dosud dostupné informace tak, aby se dalo učinit informované rozhodnutí k otázce, zda s evidencí pokračovat. Pro vyhodnocení

plnění cílů evidence tržeb a zda se naplnily některé z obav, v této práci používám kromě veřejně dostupných dat také nejnovější data získaná na základě mé žádosti od Ministerstva financí, Finanční správy a též od pana profesora Friedricha Schneidera, který se dlouhodobě zabývá šedou ekonomikou.

Tato práce je vhodná pro kohokoliv, kdo se zajímá o téma EET, jako ideální příručka, neboť je zde celý systém evidence tržeb přehledně popsán spolu s hodnocením jeho dosavadního vývoje. V tomto směru je práce unikátní, protože jiný zdroj k tomuto tématu s takto komplexním zhodnocením v současnosti neexistuje.

1 Daně

Daň je často definovaná jako povinná, nenávratná, neadresná a zákonem předem určená platba do veřejného rozpočtu. Daň je placená buď periodicky po přesně stanovených časových intervalech, jako například daně z příjmů nebo je placená při určitých událostech jako například dědická daň. Tyto prostředky jsou pak státem použity k plnění třech hlavních ekonomických funkcí veřejného sektoru. Konkrétně jsou to funkce alokační, redistribuční a stabilizační.

Alokační funkce veřejného rozpočtu je snaha o co nejefektivnější alokaci zdrojů v případech, kde klasické tržní mechanismy selhávají. Příčiny neefektivního rozdělení zdrojů trhem jsou například externality, existence veřejných statků nebo nedokonalá konkurence. Stát pak tuto neefektivní alokaci zdrojů řeší tím, že ubírá prostředky, tam kde je jich příliš mnoho – například ekologické daně - a naopak je přidává tam, kde je jich nedostatek – například do veřejné dopravy či zdravotnictví. Redistribuční funkce zajišťuje částečné přerozdělení bohatství od bohatších jedinců k těm chudším a stabilizační funkce je snaha o zmírnění cyklických výkyvů v ekonomice. (Kubátová, 2015; Široký, 2016)

1.1 Klasifikace daní

Existuje mnoho typů klasifikací daní, ale asi to nejjobecnější členění daní je rozděluje do dvou skupin: daně přímé a nepřímé. Přímé daně jsou vyměřeny poplatníkovi okamžitě na základě jeho příjmů nebo majetku a poplatník je nemůže přenést na jiný subjekt. Tento typ daní bere v potaz poplatníkovu majetkovou či důchodovou situaci.

U nepřímých daní se liší poplatník a plátce, protože se předpokládá, že plátce, který daň zaplatil, přenesl cenu daně na poplatníka prostřednictvím připočítání výše daně k ceně výrobku či služby. Protože výše nepřímých daní je závislá na druhu a ceně výrobku či služby, na něž je uvalena, je stejná pro všechny poplatníky. (Široký, 2016)

1.2 Daňové principy

Stejně jako u klasifikací existuje mnoho daňových principů, ovšem za asi nejdůležitější se považují zásady spravedlnosti a efektivnosti. Princip spravedlnosti říká, že dva poplatníci, kteří se nacházejí v podobné ekonomické situaci, by měli být stejně daňově zatíženi. Na efektivnost daní je možné pohlížet ze dvou úhlů: Jak ovlivňují tržní prostředí a jak velké finanční a administrativní náklady přináší poplatníkům i státu. (Kubátová, 2015)

1.3 Daň z přidané hodnoty

Daň z přidané hodnoty (DPH) je daň nepřímá a regresivní. Regresivní daně jsou takové, jejichž výše se neřídí poplatníkovou ekonomickou situací a tak zaujmají větší podíl rozpočtu u domácností s nízkým příjmem než u těch bohatších. Podstata DPH je zdanění přidané hodnoty, což je rozdíl mezi cenou za kterou výrobek nebo službu daný subjekt prodává a cenou materiálů, které použil při jeho výrobě. (Široký, 2016)

1.3.1 Výhody DPH

- **Neutralita:** Finální výše této daně není závislá na počtu subjektů ve výrobním řetězci, jelikož každý poplatník v řetězci platí daň pouze z přidané hodnoty. Tento způsob tak umožňuje, aby konečný podíl v ceně zboží odpovídal zákonné sazbě. (Kubátová, 2015 stránky 228-229)
- **Lepší zdanění služeb:** Na rozdíl od jednorázových spotřebních daní, u kterých je potřeba rozlišit konečnou spotřebu a službu pro výrobce, u DPH jsou obě situace zdaněny stejně a je u ní tak menší prostor k daňovým únikům. (Kubátová, 2015 str. 229)
- **Mezinárodní obchod:** Import je zdaňován stejně jako domácí zboží a export zdaňován není. Toto vede k podpoře rovných podmínek pro konkurenci na zahraničním trhu. (Široký, 2016 stránky 73-74)

- **Odolnost vůči daňovým únikům:** DPH se v praxi počítá nepřímou rozdílovou metodou, jako rozdíl mezi výší daně danou platnou daňovou sazbou z prodejní ceny daného výrobku nebo služby a daní ze vstupů, která byla zaplacená dodavatelům. (Široký, 2016) Toto zajišťuje, že má každý člen v řetězci zájem na tom, aby jeho dodavatel zaplatil daň. O těchto transakcích také existují doklady, ke kterým má státní správa přístup a kontrola by mohla případné nesrovnalosti odhalit. (Kubátová, 2015 stránky 229-230)

1.3.2 Nevýhody DPH

- **Náročnost zavedení nové daně:** Je třeba zaškolit úředníky i veřejnost, zavést nové technické zpracování umožňující evidenci DPH, překonat odpor veřejnosti ke změně a vyřešit otázku dříve zakoupených výrobních zařízení a uzavřených smluv. (Kubátová, 2015 stránky 230-231)
- **Administrativní náročnost:** Je dána hlavně velkým množstvím plátců a náročností účtování. Z tohoto důvodu jsou často menší a střední podniky od daně z přidané hodnoty buďto přímo osvobozeny nebo mohou využít jednodušších postupů (Kubátová, 2015 str. 231)
- **Inflace:** Existují názory spojující zavedení DPH s vyšší inflací, ale studie na toto téma nejsou jednoznačné a je možné, že zvýšená míra inflace je vyvolaná spíše zvýšením daňového výnosu.

1.3.3 Sazby daně z přidané hodnoty

I když je systém daně s jednou sazební hodnotou mnohem jednodušší, většina zemí má více daňových sazeb. Důvodem může být zavedení nižší sazby v odvětvích, kde jsou daňové úniky jednodušší, neboť nižší sazbu zaplatí podnikatele spíše, ale častější příčina je snaha o zmírnění regresivnosti dopadu daně. Z tohoto důvodu jsou na zboží a služby základní potřeby uvalovány nižší sazby. (Kubátová, 2015 stránky 233-235) V české republice existují tři daňové sazby DPH a to ve výši 21%, 15% a 10%.

1.3.4 Harmonizace DPH v zemích Evropské unie

Daň z přidané hodnoty je velmi výhodná pro mezinárodní obchod a je zavedená ve všech členských zemích Evropské unie. Rozdílné systémy výběru nebo různé sazby, ale mohou působit jako bariéry a tak je zde snaha o sjednocení, což by usnadnilo obchod mezi jejími členy. Tomuto procesu říkáme harmonizace. Po zavedení jednotného trhu v roce 1993 odpadly formality na hranicích a zjednodušila se

administrativa daní, která je nyní prováděna v zemi určením stejným úřadem, který se stará i o domácí plnění. Snaha o harmonizaci sazeb DPH vyústila v roce 1997 ve stanovení minimální standardní sazby daně na hodnotu 15%, přičemž mohou existovat maximálně dvě snížené sazby a to jen na zboží schválené v direktivě. Tyto snížené sazby musí být každé dva roky revidovány a zvýšené sazby nejsou povoleny. (Kubátová, 2015 stránky 235-237)

2 Elektronická evidence tržeb

Elektronická evidence tržeb (dále evidence tržeb, či EET) byla v České republice zavedena v roce 2016 jako nástroj nejen proti daňovým únikům, ale i k narovnání podnikatelského prostředí. Podle oficiálního vyjádření finanční zprávy *„Dlouhodobé a systematické krácení daňové povinnosti se v některých oblastech podnikání stalo v České republice téměř běžnou záležitostí. Nevykázané příjmy tak podle Českého statistického úřadu dosahují v České republice částky cca 170 mld. Kč ročně, tedy více než dvojnásobek schodku státního rozpočtu.“*. (Finanční správa ČR, 2016-2018a)

2.1 Cíle elektronické evidence tržeb

Daňové příjmy jsou největší složkou státních příjmů, kde tvoří, bez příjmů z pojistného na sociální zabezpečení, přibližně padesát procent. (Ministerstvo financí ČR, 2017a) Cílem EET je tuto sumu ještě zvýšit a přidat tak do státního rozpočtu další peněžní prostředky, které budou použity k plnění státních cílů. EET má konkrétně zlepšit výběr DPH a daní z příjmů fyzických i právnických osob. Dalším cílem je narovnání podnikatelského prostředí, neboť prodejci, kteří některé své příjmy zatajují a neplatí z nich tedy daně, mohou své zboží nebo služby nabízet za nižší cenu než poctiví plátcí daně, čímž získávají nekalou konkurenční výhodu.

Kromě těchto dvou hlavních cílů očekává ministerstvo financí také snížení administrativních nároků pro poctivé podnikatelé neboť jim systém dovolí cílení daňových kontrol na problematické subjekty a naopak minimalizovat kontroly u těch poctivých. EET by také měla omezit vyplácení částí výplat takzvaně „načerno“, kdy zaměstnanci dostali část výplaty oficiálně a část v hotovosti, přičemž hotovostní díl byl často financován právě z nepřiznaných tržeb. Tato skutečnost má za následek další krácení daní na straně zaměstnavatele i zaměstnance, nižší vypočtený starobní důchod pro zaměstnance a tím možné neoprávněné pobírání dávek. Informace získané pomocí

EET také dávají finanční správě lepší důkazní pozici při prokazování případných prohřešků. (Finanční správa ČR, 2016-2018a)

2.2 Model evidence tržeb

Snaha o evidovat tržby a zlepšit tak výběr daní je vidět v mnoha evropských státech a v zásadě existují tři systémy.

- Evidence tržeb pomocí pokladen s fiskální pamětí (tzv. Registrační pokladny)
- Online evidence tržeb
- Kombinace těchto dvou modelů

(Ministerstvo financí ČR, 2015a)

2.2.1 Evidence tržeb pomocí pokladen s fiskální pamětí

Tento systém evidence tržeb pomocí registračních pokladen spočívá v tom, že jsou veškeré tržby podnikatelských subjektů uloženy do fiskální paměti příslušné pokladny. Tato paměť má být nesmazatelná a neupravitelná. Kontrola finanční správy pak může na místě prověřit shodu údajů ve fiskální paměti s přiznanými tržbami daného subjektu.

S tímto systémem je ale spojeno hned několik problémů. Jedním z nich jsou poměrně velké finanční náklady na zavedení a udržování tohoto systému pro povinný subjekt. Na rozdíl od online evidence je třeba nakoupit certifikované pokladní zařízení a následný servis je povolen také pouze v autorizovaných servisních centrech. Omezený počet certifikovaných dodavatelů a servisů sebou také přináší riziko korupce.

Dalším problémem je ten, že i když má být fiskální paměť přístroje nesmazatelná a nemanipulovatelná, v praxi tomu tak často není a s pomocí nezákonných softwarů nebo korupční dohody se servisem lze tuto paměť upravovat. Jelikož jsou také data o tržbách subjektu dostupná až v okamžiku kontroly a ne v reálném čase, nelze je používat k cílenému plánování kontrolních aktivit a zefektivnit tak činnost kontrolních orgánů.

Tento systém funguje například na Slovensku a zaveden měl být i u nás pomocí zákona č. 215/2005 Sb., o registračních pokladnách. Tento zákon nabyl účinnosti v roce 2005, ale na základě přechodných ustanovení byla povinnost registrovat až od 1. ledna 2007, poté byla odložena o další rok a nakonec byla zrušena úplně.

Tato metoda evidence tržeb je ale v dnešní době, kdy jsou technologie mnohem dostupnější a internetové připojení rozšířenější a spolehlivější, již zastaralá a z důvodu výše zmíněných nevýhod uvažují země, kde je tento systém zaveden, o přechodu na

online evidenci. Mezi těmito zeměmi je i zmíněné Slovensko. (Česká televize, 2017a; Ministerstvo financí ČR, 2015a)

2.2.2 Online evidence

U modelu evidence tržeb pomocí internetového připojení dochází k zaevidování tržby ihned v reálném čase. Oproti systému registračních pokladen má několik výhod. Jelikož se tržby evidují na úložišti finanční zprávy, kam jsou prostřednictvím internetu zaslány ihned v průběhu transakce pomocí internetu, je pro povinný subjekt nemožné s nimi manipulovat. Ze stejného důvodu jsou zde také mnohem menší náklady pro podnikatele, neboť pokud nedochází k evidenci tržeb u nich, ale naopak u finanční správy, nemusí si pořizovat nákladné certifikované pokladny. Stačí mu jakýkoliv přístroj se softwarem schopným odeslat příslušné údaje o tržbě finanční správě. Často tak poplatníci mohou využívat vybavení, které již vlastní. Nevýhody tohoto modelu jsou hlavně na straně finanční správy, jenž musí udržovat stabilní centrální úložiště s dostatečnou kapacitou a minimální odezvou při komunikaci s přístrojem povinného subjektu, aby transakce probíhaly s co nejmenším zpožděním.

Tento model je zaveden v Chorvatsku, kde po zavedení došlo k nárůstu vykazovaných tržeb. *„Dle získaných dat od chorvatských kolegů v pohostinství vykázaly osoby samostatně výdělečně činné nárůst tržeb v průměru o cca 55 %, v maloobchodě o 28 %, např. u advokátů byl vykázán nárůst tržeb ve sledovaném období o cca 8 %.“*

(Ministerstvo financí ČR, 2015a). Chorvatským modelem evidence tržeb se inspirovala i Česká republika.

2.2.3 Kombinovaný model

Kombinací obou předchozích modelů je systém, kdy jsou data o transakcích uchovávána duplicitně, čili jak ve fiskální paměti pokladny, tak v centrálním úložišti finanční správy. Toto řešení je velmi bezpečné a odolné proti zneužití, ale je také velmi finančně i administrativně náročné pro poplatníka i finanční správu a stále zde existuje nebezpečí podvodného jednání při korupční domluvě s autorizovanými servisí.

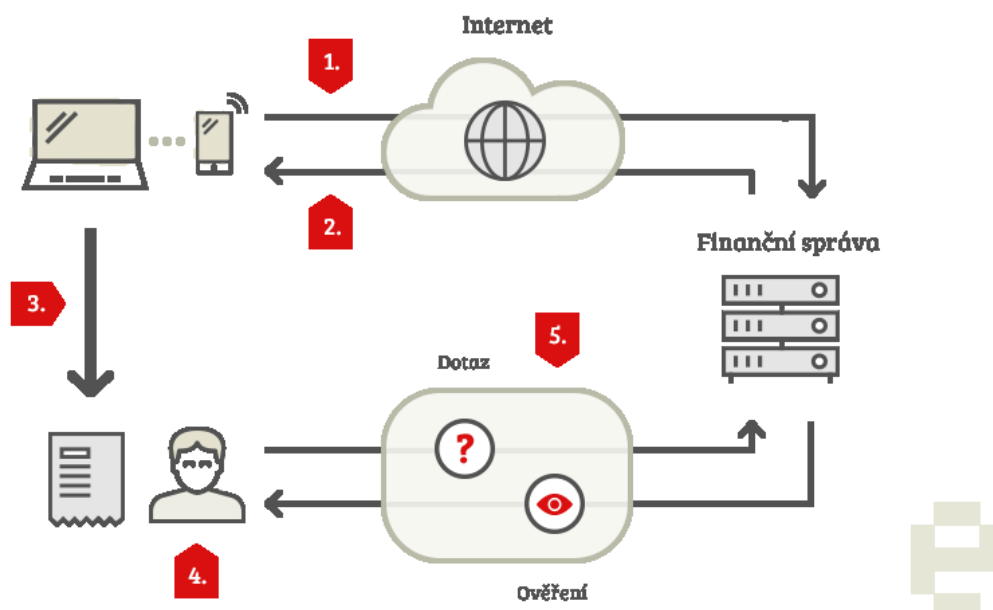
Tento model funguje v Maďarsku, kde jsou tržby elektronicky evidovány prostřednictvím mobilní sítě a zároveň musí subjekty mít certifikované pokladny s fiskální pamětí. Kromě těchto opatření je pro další zvýšení zabezpečení systému pokladna vybavena GSM modulem pro sledování její polohy, sleduje narušení integrity a komunikaci s finanční správou. Tento systém je tedy velmi bezpečný, ale také velmi nákladný. (Ministerstvo financí ČR, 2015a)

2.2.4 Zvolený model pro Českou republiku

Na základě porovnání výše zmíněných modelů a zkušeností s nimi z okolních evropských států, zvolila vláda České republiky chorvatský online model. Rozhodla se tak proto, že je tento způsob evidence tržeb relativně jednoduchý a přesto efektivní k dosažení vytyčených cílů. Okamžitá evidence tržeb u finanční správy zabraňuje manipulaci subjektu s daty a tím znemožňuje nebo alespoň značně znesnadňuje zatajení části tržeb a tyto data také může správa analyzovat a zefektivnit tak plánování daňových kontrol. Tento model s sebou také přináší relativně malé náklady pro povinné subjekty i pro finanční správu. Povinným subjektům stačí jakékoliv zařízení, které je schopné připojení k internetu, což už je v dnešní době běžná a dostupná záležitost. Finanční správa musí vybudovat stabilní a rychlé centrální úložiště, kde se budou přijatá data ukládat, ale nevznikají zde žádné náklady spojené s certifikací výrobců pokladen a servisních středisek. (Ministerstvo financí ČR, 2015a)

2.3 Proces a schéma EET

Jak bylo uvedeno v bodě 2.1, hlavní cíle EET jsou zamezení daňových úniků a narovnání tržního prostředí. Toho se snaží dosáhnout pomocí okamžitého evidování všech tržeb u povinných subjektů, které tak musí přiznat a následně zdanit veškeré své tržby. Celý proces evidence probíhá následovně: informace o tržbě je spolu s údaji o poplatníkovi odeslána na server Finanční správy ČR, kde dojde k vygenerování fiskálního identifikačního kódu (dále FIK), ten je odeslán zpět do pokladny kde je pak při tisku účtenky přidán k ostatním informacím. Nakonec je tato účtenka nabídnuta zákazníkovi, který si může pravost FIK ověřit na internetových stránkách Daňového portálu, kde ho spolu s časem vydání účtenky a celkovou částkou tržby zadá do formuláře. (Hajdušek, a další, 2017) Celý tento proces zachycuje následující schéma.

Obrázek 1: Schéma elektronické evidence tržeb
Zdroj: (Finanční správa ČR, 2016-2018b)

1. Podnikatel zašle datovou zprávu o transakci ve formátu XML do systému Finanční správy.
2. Ze systému Finanční správy je zasláno potvrzení o přijetí s fiskálním identifikačním kódem.
3. Podnikatel vystaví účtenku (včetně fiskálního identifikačního kódu), kterou předá zákazníkovi.
4. Zákazník obdrží účtenku.
5. Zákazník si může ověřit svoji účtenku na Daňovém portále, podnikatel si ověří tržby evidované pod jeho jménem ve webové aplikaci Elektronická evidence tržeb.

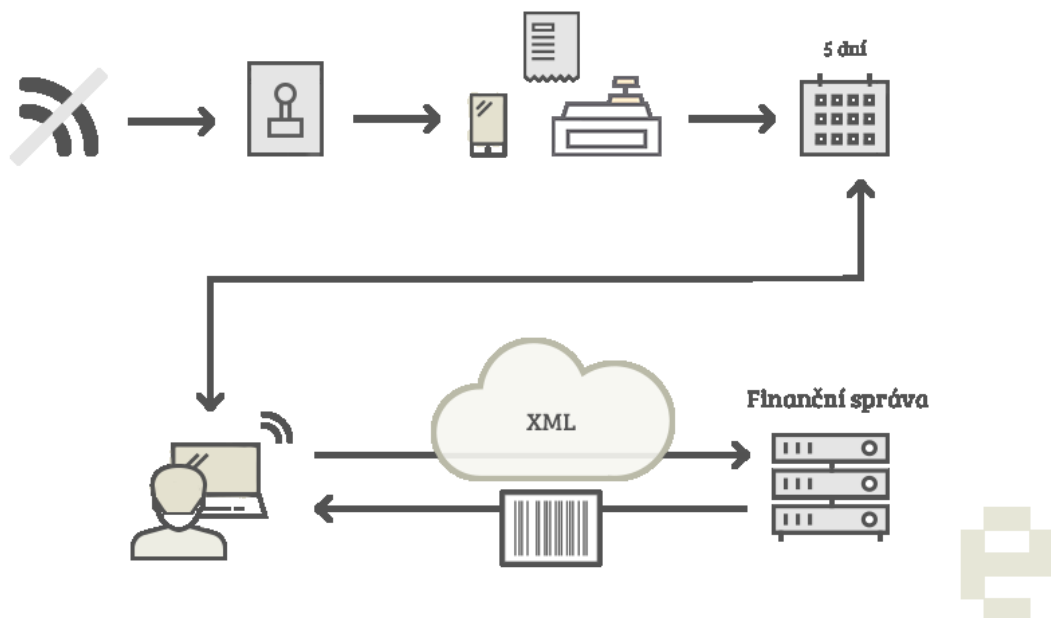
Možnost pro zákazníka ověřit si účtenku přes internet je pro celý systém velmi důležitá, jelikož slouží jako kontrola proti podvodům, kdy by například FIK na účtence byl falešný, nebo byla obchodníkem přiznaná suma nižší než ve skutečnosti. (Hajdušek, a další, 2017)

2.4 Evidence tržeb ve zjednodušeném režimu

V některých případech může podnikatel evidovat tržby v takzvaném zjednodušeném režimu. Proces evidence je zde podobný tomu, který je popsán výše, s tím rozdílem, že není nutné tržby u finanční správy evidovat ihned, ale stačí je na centrální úložiště zaslat do 5 dnů od jejich uskutečnění. Na účtenku se v tomto případě

nedává FIK, ale takzvaný podpisový kód poplatníka (PKP). Takto mohou být evidovány tržby uskutečněné na palubě dopravních prostředků při pravidelné hromadné přepravě osob nebo tržby, u kterých to na základě žádosti podnikatele povolil správce daně. Povolení je schváleno, pokud by evidování tržeb běžným způsobem znemožnilo nebo zásadně ztížilo jeho podnikání. Typickým takovým příkladem může být například prodej zboží či služeb v horských oblastech, kde není žádná možnost připojení k internetu. Další tržby, které je možnost evidovat ve zjednodušeném režimu, může stanovit vláda prostřednictvím vládního nařízení. K tomuto kroku je ale vláda zmocněna pouze do 31. prosince 2018 v důsledku nálezu Ústavního soudu ze dne 12. prosince 2017 sp. zn. Pl. ÚS 26/16, který tuto možnost od roku 2019 zrušil a zdůvodnil to tím, že výjimky z evidence tržeb mají být určeny zákonem a ne pouhým nařízením vlády. (Finanční správa ČR, 2016-2018d; Ústavní soud, 2017)

Při evidování tržeb ve zjednodušeném režimu tedy poplatník v okamžiku tržby vystaví účtenku bez FIK, ale pouze s jeho podpisovým kódem a tržbu uloží do paměti přístroje. Do pěti dnů pak data o tržbě pošle na centrální úložiště finanční správy, odkud obdrží jako potvrzení o přijetí FIK. Zákazník si nyní může tržbu ověřit na internetu. Pro porovnání je proces zachycen na tomto schématu

Obrázek 2: Schéma EET ve zjednodušeném režimu

Zdroj: (Finanční správa ČR, 2016-2018d)

Pokud dojde k výpadku internetového připojení, je postup stejný jako v případě evidence ve zjednodušeném režimu s tím rozdílem, že data o tržbě odešle poplatník na finanční správě ihned po obnovení spojení. (Finanční správa ČR, 2016-2018d)

2.5 Subjekt a předmět evidence tržeb

Subjektem evidence tržeb je dle zákona č. 112/2016 Sb. o evidenci tržeb (dále jen ZoET) §3 odst. 1 poplatník daně z příjmů fyzických osob nebo daně z příjmů právnických osob. Zákon č. 586/1992 Sb. o daních z příjmů (ZDP) §2 odst. 1 určuje, že poplatník daně z příjmů fyzických osob je fyzická osoba, je zde ovšem třeba podotknout, že zánik poplatníka zde nenastává jeho faktickou smrtí, ale až smrtí daňovou, která nastává až v okamžiku rozhodnutí soudu o dědictví. (Hajdušek, a další, 2017; Generální finanční ředitelství, 2018)

Dle §17 odstavce 1 ZDP je poplatník daně z příjmů právnických osob právnická osoba, organizační složka státu, podílový fond podle zákona upravujícího investiční společnosti a investiční fondy, podfond akciové společnosti s proměnným základním kapitálem podle zákona upravujícího investiční společnosti a investiční fondy, fond penzijní společnosti, kterým se pro účely tohoto zákona rozumí fond obhospodařovaný penzijní společností podle zákona upravujícího doplňkové penzijní spoření, svěřenský fond podle občanského zákoníku, jednotka, která je podle právního řádu státu podle kterého je založena nebo zřízena, poplatníkem a fond ve správě Garančního systému finančního trhu podle zákona upravujícího ozdravné postupy a řešení krize na finančním trhu. V dalším textu budou obě tyto skupiny označovány souhrnně jako poplatník.

Předmětem evidence tržeb jsou dle §3 ZoET evidované tržby poplatníka.

2.6 Evidovaná tržba

Ne každá tržba musí být evidována. Evidovaná tržba je v souladu s §4 odst 1 ZoET platba, která splňuje formální náležitosti pro evidovanou tržbu (způsob platby) a která zakládá rozhodný příjem (za co je placeno). (Hajdušek, a další, 2017)

Paragraf 5 určuje, že tržba splňuje formální náležitosti pro evidovanou tržbu, pokud je uskutečněna v hotovosti, šekem, směnkou, v jiné formě, která má obdobný charakter jako ty předchozí (např. Dárkové karty, stravenky, platby pomocí žetonů, kryptoměny...) nebo započtením kauce nebo obdobné jistoty složené některým z předchozích způsobů. Po dobu prvních 15 měsíců účinnosti EET byly evidovány i platby platební kartou, ať už prostřednictvím platební brány na internetu nebo prostřednictvím platebního terminálu u obchodníka, ale tyto platby se na základě nálezu Ústavního soudu ze dne 12. prosince 2017 sp. zn. Pl. ÚS 26/16 přestaly od 1.3.2018 evidovat. (Finanční správa ČR, 2016-2018c) Ústavní soud vyjmul platby pomocí platební karty z EET „*neboť tržby plynoucí z bezhotovostních převodů jsou poměrně*

dobře dohledatelné a není tedy dostatečně silný a legitimní zájem státu na jejich plošné evidenci.“ (Ústavní soud, 2017)

Podle §6 odst. 1 ZoET se rozhodný příjem pro účely tohoto zákona určuje pro poplatníka daně z příjmů fyzických osob jako příjem ze samostatné činnosti, která je podnikáním, s výjimkou příjmu, který není předmětem daně z příjmů, je z hlediska obvykle přijímaných tržeb ojedinělý nebo podléhá dani vybírané srážkou podle zvláštní sazby daně. Rozhodný příjem pro poplatníka daně z příjmů právnických osob je podle stejného paragrafu příjem z činnosti, která je podnikáním, s výjimkou příjmu, který není předmětem daně z příjmů, je z hlediska obvykle přijímaných tržeb ojedinělý, podléhá dani vybírané srážkou podle zvláštní sazby daně nebo podléhá dani ze samostatného základu daně.

Z odstavce 2 stejného paragrafu vyplývá, že vystavení faktury EET nepodléhá, ale evidována je její následná úhrada, pokud splňuje formální náležitosti pro evidovanou tržbu.

2.7 Tržby vyloučené z evidence tržeb

V některých případech dle §12 ZoET jsou tržby od evidence oproštěny. K tomu bylo přistoupeno z několika důvodů. První skupinou tržeb vyloučených z evidence jsou tržby státu, územního samosprávného celku, příspěvkové organizace, České národní banky a držitele poštovní licence. Vyjmutí tržeb z evidence je u této skupiny je odůvodněno zvláštním veřejnoprávním statutem poplatníků. (Finanční správa ČR, 2016-2018c)

Další skupina poplatníků je z povinnosti evidence vyloučena z důvodu nadbytečnosti, neboť u nich již existuje dostatečná regulace a dohledové mechanismy. Do této skupiny patří kromě jiných například banky, pojišťovny a zajišťovny, investiční společnosti a penzijní fondy. Odstavec 3 určuje další tržby zbavené povinnosti evidence z jiných důvodů. Patří do ní například tržby za poštovní služby, na palubě letadel, z osobní železniční dopravy nebo z provozování veřejných toalet.

Poslední skupinu tržeb osvobozených od evidence byly určeny dle 4 odstavce stanovením vlády v případech, kdy by evidování tržeb v běžném nebo i zjednodušeném režimu znemožnilo nebo zásadně ztížilo provozování činnosti, ze které tržba plyne. Tímto způsobem byly z evidence vyloučeny tržby u těžce zrakově postižených osob a v období od 14. do 24. prosince také tržby v provozovnách nabízejících pouze prodej sladkovodních ryb a služeb s tím souvisejících. Tyto tržby byly vyjmuty na základě

nařízení vlády č. 376/2017 Sb. ze dne 6. listopadu 2017 o vyloučení některých tržeb z evidence tržeb. Toto nařízení bylo zrušeno s účinností od 1. ledna 2019 na základě již zmíněného nálezu Ústavního soudu ze dne 12. prosince 2017 sp. zn. Pl. ÚS 26/16. Spolu s tímto nařízením byla zrušena i tři zákonná ustanovení, včetně příslušného odstavce 4 v paragrafu 12 ZoET, která umožňovala pomocí vládních nařízení rozšířit seznam tržeb, které jsou z evidence tržeb trvale či dočasně vyloučeny nebo, jak bylo řečeno dříve, jsou evidovány ve zjednodušeném režimu. Toto rozhodnutí Ústavní soud odůvodnil tím, že při návrhu tohoto zákona nedošlo k dostatečnému zhodnocení dopadů na některé poplatníky a toto nelze pouze dodatečně řešit vládními nařízeními. (Ústavní soud, 2017)

2.8 Fáze elektronické evidence tržeb

Evidence tržeb neměla začít pro všechny poplatníky najednou, ale její spuštění bylo rozděleno do čtyř fází. Tento postup zajišťuje jednak postupnou zátěž datového úložiště, což je důležité pro hladký průběh celého procesu, jelikož je IT systém takto velkého rozsahu v České republice bezprecedentní, a jednak poskytne poplatníkům dostatečný čas k přípravě. (Generální finanční ředitelství, 2018)

Pořadí, ve kterém se poplatníci budou povinně připojovat k evidenci tržeb, bylo vybráno na základě odhadu objemu krácených daní a míry rizika jejich krácení v daném sektoru. (Ministerstvo financí ČR, 2015a) K rozlišení jednotlivých činností používá ZoET klasifikaci CZ-NACE. V první fázi od 1. prosince 2016 se začaly povinně evidovat tržby z ubytovacích a stravovacích služeb (NACE 55 a 56). Je důležité zde podotknout, že ne všechny tržby za služby, které bychom považovali za stravovací, do této fáze spadají. Pokud například podnikatel prodává jídlo k okamžité spotřebě ve své provozovně, spadá tato tržba do evidence od první fáze. Pokud je ale pokrm prodáván zákazníkovi sebou (tzv. take-away), spadá tato tržba do evidence až od třetí fáze. Také u ubytovacích služeb je nutné si uvědomit rozdíl mezi ubytováním a nájmem. Tržby fyzických osob z nájemného tedy do první fáze nespádají. (Hajdušek, a další, 2017)

V druhé fázi, od 1. března 2017, se do systému evidence tržeb připojil maloobchod a velkoobchod. (NACE 45.1,45.3,45.4,46 a 47) Ve třetí fázi od 1. března 2018 pak měly být přidány všechny ostatní činnosti kromě vybraných řemesel a výrobní činnosti, jenž se měly připojit ve čtvrté fázi od 1. června 2018. Ke spuštění třetí a čtvrté fáze ale nedošlo na základě nálezu Ústavního ze dne 12. prosince 2017 sp. zn. Pl. ÚS 26/16, který evidenci tržeb pro poplatníky, kteří se v těchto fázích měli zapojit, nezrušil,

ale zanechal je ve statusu dočasně vyloučených tržeb. Fakticky tedy začátek evidence tržeb u daných poplatníků pouze odložil. Ústavní soud toto rozhodnutí odůvodnil tak, že při přijímání zákona nebyly dostatečně rozmyšleny dopady evidence tržeb na některé poplatníky, což bylo dokázáno i tím, že až dodatečně byly z evidence tržeb vyjmuty osoby se zrakovým postižením prostřednictvím nařízení vlády č. 376/2017 Sb. Ústavní soud tím tedy dává najevo, že podobné úpravy mají být rozmyšleny dříve a být zakotveny v zákoně, neboť jak se vyjádřil: „*Rčení, že při kácení lesa létají třísky, pro regulační opatření v právním státě nemá místo.*“ (Ústavní soud, 2017)

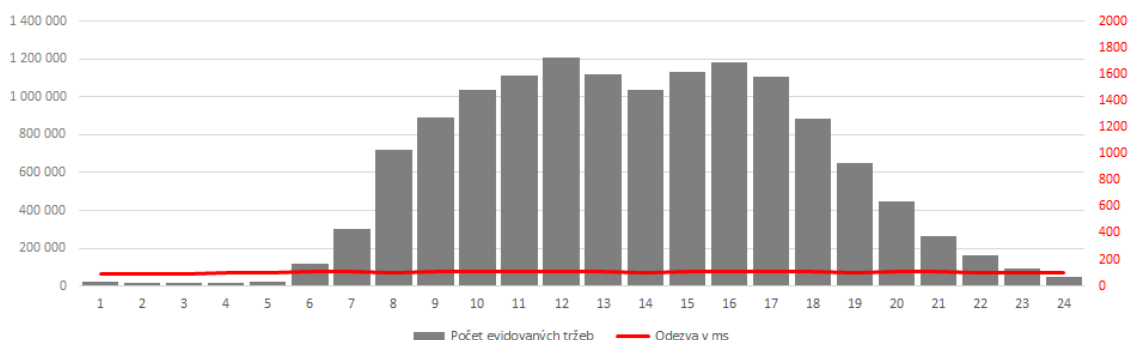
2.9 Technické aspekty EET

V této části práce jsou shrnuty některé technické aspekty EET a jejich podoba v České republice.

2.9.1 Kapacita systému

Aby celý systém elektronické evidence tržeb fungoval plynule za všech okolností, bylo potřeba vybudovat dostatečně výkonné centrální úložiště schopné zvládnout i zvýšený nápor na systém v době špičky. Jelikož před EET nebyly žádné přesné prodejní statistiky, byly využity data ze sousedního Rakouska o počtu transakcí a jejich rozložení v čase. Na základě této analýzy odhadnut roční počet transakcí na 17 až 20 miliard, přičemž maximální výkon systému by měl zvládat 10 000 transakcí za vteřinu. (Hajdušek, a další, 2017; Ministerstvo financí ČR, 2015b)

Současné údaje jsou pochopitelně nižší, neboť evidence tržeb zatím není povinná pro přibližně 300 000 odhadovaných poplatníků. (Finanční správa ČR, 2016-2018e) Oficiální stránka EET spravovaná Finanční správou etrzby.cz udává, že současný počet evidujících poplatníků je 167 322. Roční počet transakcí pokud vezmeme údaje od začátku druhé fáze tedy od 1. března 2017 do 28. února 2018 je 4 429.6 milionů. (Finanční správa ČR, 2016-2018f) Na těchto stránkách lze také najít denní a měsíční statistiky počtu transakcí, pro představu rozložení transakcí během průměrného dne následující graf zachycuje hodnoty pro středu 3. května 2017.

Graf 1: Počet transakcí 3.5.2017

Zdroj: (Finanční správa ČR, 2016-2018g)

Na tomto grafu si můžeme všimnout také údaje o odezvě v milisekundách, jejíž průměrná hodnota během tohoto dne byla 106 ms. (Finanční správa ČR, 2016-2018g) Tento údaj zachycuje hodinovou průměrnou dobu odezvy, což je časový úsek mezi okamžikem, kdy poplatník ze svého přístroje odešle údaje o tržbě na centrální úložiště a okamžikem, kdy mu zpátky přijde potvrzovací fiskální identifikační kód. Jelikož je toto doba, o kterou evidence tržeb prodlouží průběh transakce u poplatníka, je důležité, aby byla co nejkratší a zbytečně tak nenarušovala podnikání daného subjektu. Z tohoto důvodu je v paragrafech 21 a 22 ZoET zavedena takzvaná mezní doba odezvy, kterou si poplatníci nastavují sami, nesmí být však nižší než dvě vteřiny. Při jejím překročení zákazník nemusí tržby evidovat v reálném čase a uvádět na účtence FIK, ale je povinen údaje o takto provedených tržbách na centrální úložiště zaslat bezodkladně po pominutí této situace, nejpozději do 48 hodin od uskutečnění tržby. Aktuální dobu odezvy si poplatník může ověřit na internetové stránce www.hlidacstatu.cz/statniweby.

2.9.2 Hardware a software

Zákonodárci se v české verzi EET rozhodli u hardware pro otevřené řešení, tedy Finanční správa nebude certifikovat žádná pokladní zařízení nebo software a ponechá volbu technického řešení evidence na podnikatelích. Smyslem tohoto postupu je, aby si sám podnikatel mohl vybrat takové zařízení, které nejlépe vyhovuje jeho požadavkům. Státu také nevzniknou další administrativní a finanční náklady spojené s nutností certifikovat určité výrobce, dodavatele a servisy. Díky tomuto řešení také vznikne na tomto trhu větší konkurenční prostředí, což pro podnikatele zajistí nižší ceny. Podnikatelé také mohou využívat hardware který již vlastní, ať už se jedná o klasický pokladní systém, nebo například počítač či chytrý telefon, ke kterému si případně pořídí příslušný software. Pokud daný podnikatel již používá elektronické pokladny, bude ve většině případů stačit jen aktualizace softwaru. (Vondrák, a další, 2016 str. 122)

Nároky na software a hardware nejsou nijak velké – v běžném provozu stačí, pokud je zařízení schopné poslat datovou zprávu o tržbě finanční správě a následně přijmout FIK a vytisknout ho na účtenku. Při výběru technického řešení evidence, ale podnikatel musí ověřit i chování přístroje například při výpadku internetu, kdy zařízení musí místo FIK na účtenku vytisknout správný podpisový kód údaje o tržbě uložit do paměti pro odeslání po opětovném navázání spojení s finanční správou. Přístroj by měl také umožňovat kontrolu tržeb, které evidoval. (Vondrák, a další, 2016)

V praxi má podnikatel na trhu s pokladními zařízeními pro EET velký výběr a je tak čistě na něm a jeho potřebách, jaké řešení si zvolí. Pro malé provozovny nebo mobilní pracovníky například může stačit chytrý telefon nebo tablet s bezdrátovou tiskárnou a softwarem. Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR (AMSP ČR) na svém webu eltržby.cz v sekci technické řešení uvádí, že cena toho řešení začíná přibližně na 4000 Kč plus 250 Kč měsíčně za software. Výhody tohoto řešení jsou relativní jednoduchost a rychlost nasazení a ovládání a nízké náklady, naopak nevýhodami jsou omezené funkce oproti ostatním řešením nebo například malá výdrž baterie.

Další možností je kompaktní pokladna, která obsahuje vlastní tiskárnu a lze k ní připojit například skener čárových kódů nebo váhu na zboží. Toto řešení je vhodné pro malé až střední podniky a AMSP ČR odhaduje cenu od 10 000 Kč.

Pro náročnější podnikatele se střední až velkou provozovnou je možností využít počítač či počítačovou pokladnu. Zde je se odhadovaná cena pohybuje od 30 000 Kč. Výhodou tohoto řešení je zejména velký prostor pro přizpůsobení potřebám podnikatele, řada pokročilých nastavení a široká nabídka softwaru.

Zejména pro velké provozovny nebo sítě provozoven je vhodné komplexní řešení, kdy se kombinují různá pokladní zařízení propojených sítí počítačů. Tyto systémy dokážou kromě EET plnit mnoho dalších funkcí jako například sledování zásob. (Hajdušek, a další, 2017)Cena se tu velmi liší v závislosti na požadovaném počtu komponentů, ale AMSP ČR uvádí ceny od 40 000 Kč.

Přesnější vymezení cen a popisů jednotlivých řešení lze najít na stránkách eltržby.cz AMSP ČR. (AMSP ČR, 2016)

2.10 Vlastnosti účtenky a kódy

ZoET zavádí do českého právního řádu pojem účtenka a v paragrafu 20 definuje její minimální náležitosti. Pro identifikaci, kde a kdy byla účtenka vystavena, na ní musí být uvedeno označení prodejny a pokladny, pořadové číslo účtenky a datum a čas. Dále musí být uvedena výše tržby a jestli je evidována v běžném nebo zjednodušeném režimu. Posledními povinnými údaji jsou dva ze tří kódů evidence tržeb. Bezpečnostní kód poplatníka má být uveden na každé účtence a při účtování v běžném režimu je uveden také fiskální identifikační kód, který je ve zjednodušeném režimu nebo při poruše připojení nahrazen podpisovým kódem poplatníka. (Vondrák, a další, 2016)

Dříve byla povinnost na účtence uvádět i daňové identifikační číslo (DIČ), ale tato povinnost byla zrušena na základě již vícekrát zmiňovaného nálezu Ústavního soudu ze dne 12. prosince 2017 sp. zn. Pl. ÚS 26/16. Zde to bylo odůvodněno tím, že u fyzické osoby obsahuje DIČ její rodné číslo a jeho uváděním na účtence je tak v rozporu s právem na ochranu osobních údajů. (Ústavní soud, 2017)

2.11 Účtenková loterie

Jak již bylo řečeno, pro celý systém evidence tržeb je důležitá spolupráce zákazníků, kteří by si v ideálním případě měli vždy převzít účtenku. V některých státech, kde byla evidence zavedena, jsou zákazníci ze zákona povinni převzít si účtenku. Čeští zákonodárci se ale rozhodli pro pozitivní motivování zákazníků skrze účtenkovou loterii. Jedná se o soutěž o ceny, do které se lze zapojit zadáním kódů z účtenek do formuláře na internetové stránce www.uctenkovka.cz. Výherci jsou losováni každý měsíc a hraje se o dvacet tisíc cen včetně jednoho milionu korun nebo auta. Celková hodnota všech výher je každý měsíc 5,4 milionu korun (Finanční správa ČR, 2016-2018h)

2.12 Kontroly a sankce

Pro efektivní fungování EET je nutné dohlížet na dodržování zákona ze strany podnikatelů a stanovení případných sankcí za jeho porušení. Tuto kontrolu dle §2 ZoET vykonávají orgány Finanční správy České republiky a orgány Celní správy České republiky. Tyto orgány mohou provádět takzvaný kontrolní nákup, při kterém kontrolují, jestli poplatník dodržuje zákon. Tito poplatníci jsou často vytipováni na základě analýzy dat o evidovaných tržbách, která poslal na Finanční správu ČR. Kontroloři se zaměřují hlavně na to, jestli poplatník správně odeslal informaci o tržbě správci daně, jestli vystavil a předal účtenku zákazníkovi, jestli je na viditelném místě

umístěno informační oznámení o evidenci tržeb dle §25 ZoET a jestli nedošlo k neopatrnému zacházení s autentizačními údaji nebo s certifikátem. (Hajdušek, a další, 2017)

Za první dva z jmenovaných přestupků může být uložena pokuta až do výše 500 000 Kč a za zbylé dva přestupky do 50 000 Kč. Při stanovení výše pokuty správní orgán zvažuje především závažnost pochybení, poplatníkův motiv, míru zavinění, jeho majtkové poměry a jestli se jedná o opakované porušení povinností nebo je to první prohřešek daného poplatníka. (Hajdušek, a další, 2017)

Při zvlášť závažném nebo opakovaném porušení povinnosti evidovat tržby nebo vydávat účtenky může kontrolní orgán dle §31 ZoET uzavřít provozovnu nebo pozastavit výkon činnosti, při které dochází k evidenci tržeb. Toto opatření však zasahuje do ústavního práva svobodně podnikat a bude tedy využíváno jen v opravdu výjimečných případech a jako poslední možnost. (Finanční správa ČR, 2016-2018i; Finanční správa ČR, 2016-2018j)

Kromě těchto trestů pro poplatníky jsou v §28 ZoET ještě uvedeny sankce pro jakoukoliv fyzickou osobu, která úmyslně závažným způsobem ztíží nebo zcela zmaří dosažení účelu evidence tržeb. V praxi to znamená například výrobu a distribuci softwaru, schopného obcházení evidence tržeb nebo bránění správním orgánům v kontrolní činnosti. U tohoto přestupku je maximální pokuta 500 000 Kč. (Vondrák, a další, 2016)

2.13 Snížení sazby DPH

Spolu s jednorázovým snížením daně z příjmů fyzických osob až do výše 5 000 Kč, které lze uplatnit v roce, kdy subjekt začne evidovat tržby, došlo od 1.12.2016 k přesunu stravovacích služeb a podávání nápojů z běžné 21% sazby DPH do snížené 15% sazby. Toto opatření se netýká alkoholických nápojů.

3 Dosavadní průběh EET

Od spuštění první fáze EET 1.12. 2016 uběhl již více než rok a k 23.4. 2018 bylo do systému zaevidováno již 5 353 miliónů tržeb a je v něm registrováno 168 517 evidujících poplatníků. (Finanční správa ČR, 2016-2018f) Uběhlo tak již dostatečně dlouhé období, aby se daly, alespoň přibližně, zhodnotit dopady evidence tržeb. Pro hodnocení dosavadního fungování EET se zaměřím na to, jak jsou plněny cíle evidence tržeb, které zdůvodňovaly její zavedení a také na některé obavy části podnikatelů a veřejnosti.

Hlavní deklarované cíle EET jsou lepší výběr daní a narovnání podnikatelského prostředí prostřednictvím snížení šedé ekonomiky. Další přínos evidence tržeb měl být v zefektivnění kontrol orgánů finanční a celní správy pomocí analýzy přijatých dat o tržbách. Kontroly tak měly být více cíleny na podezřelé subjekty a méně na poctivé podnikatele, kterým by tak měla odpadnout administrativa s tím spojená.

Mezi obávané negativní dopady se řadí hlavně pochyby, jestli nebude EET likvidační pro mnohé podniky, jestli nenastane velké zdražení v restauracích a také jestli nebudou finanční a celní správy udělovat příliš velké pokuty za porušení povinností evidence tržeb.

3.1 Daňový přínos

Původní odhady Ministerstva financí ČR o přínosu evidence tržeb pro rok 2017 hovoří o zvýšení inkasa DPH o 4,3 miliardy korun a předběžný odhad, prezentovaný ministryní Schillerovou 1.12. 2017 byl vypočten na 5 miliard korun. (Ministerstvo financí ČR, 2017b) Novější odhady přínosu EET k inkasu DPH nebyly k dispozici a tak jsem podal žádost na Ministerstvo financí ČR, ve smyslu zákona č. 106/1999 Sb. o svobodném přístupu k informacím, o poskytnutí nejnovějších informací o přínosu EET za rok 2017. K získání těchto dat jsem byl odkázán na Generální finanční ředitelství (GFR) finanční správy, jenž mi po výpočtu poskytlo data a metodiku o nejnovějším odhadu přínosů EET. Výsledky jsou uvedené v tabulce 1.

V sektorech 1. a 2. fáze EET	V mld. Kč
Inkaso DPH za rok 2016	118,2
Inkaso DPH za rok 2016 upravené o autonomní růst a kalendářní vlivy	124
Inkaso DPH za rok 2017	128,9
čistý vliv EET	4,9
nárůst inkasa celkem	10,7

Tabulka 1: Odhad vlivu EET na inkaso DPH

Zdroj: Generální finanční ředitelství na žádost

Ve výpočtu se porovnává nárůst inkasa DPH ze sektorů zahrnutých v prvních dvou fázích EET - tedy z ubytování, stravování, pohostinství, maloobchodu a velkoobchodu, jenž má výši 10,7 miliardy korun. Inkaso DPH za rok 2016 je pak upraveno o autonomní ekonomický růst, prezentovaný Českou národní bankou k 31.3.

2018 a o kalendářní vlivy. Hlavními složkami autonomního růstu jsou výdaje státu a výdaje na spotřebu domácností. Výsledný rozdíl 4,9 miliardy korun mezi upravenými inkasy DPH v letech 2016 a 2017 je také již upraven o negativní dopad snížení DPH na stravovací služby z 21% na 15%.

Tento odhad ještě není konečný, neboť se bude nadále zpřesňovat odhad autonomního růstu. Reálný přínos je pravděpodobně nižší, protože ve výpočtu nejsou a z praktických důvodů ani nemůžou být, všechny faktory, které by mohly mít na inkaso DPH vliv. Finanční správa, která tento výpočet prováděla, má také zájem na tom, aby byl celkový přínos co největší a protože neuveřejnila přesnou metodu výpočtu, nelze dané výsledky příliš zkontrolovat. Tyto výsledky jsou tedy asi nadhodnocené, ale určitý přínos na výběr DPH evidence tržeb pravděpodobně má. O tom, jak velký tento přínos je, se vedou diskuze a přesnější údaje budeme znát asi až s větším časovým odstupem.

3.2 Šedá ekonomika

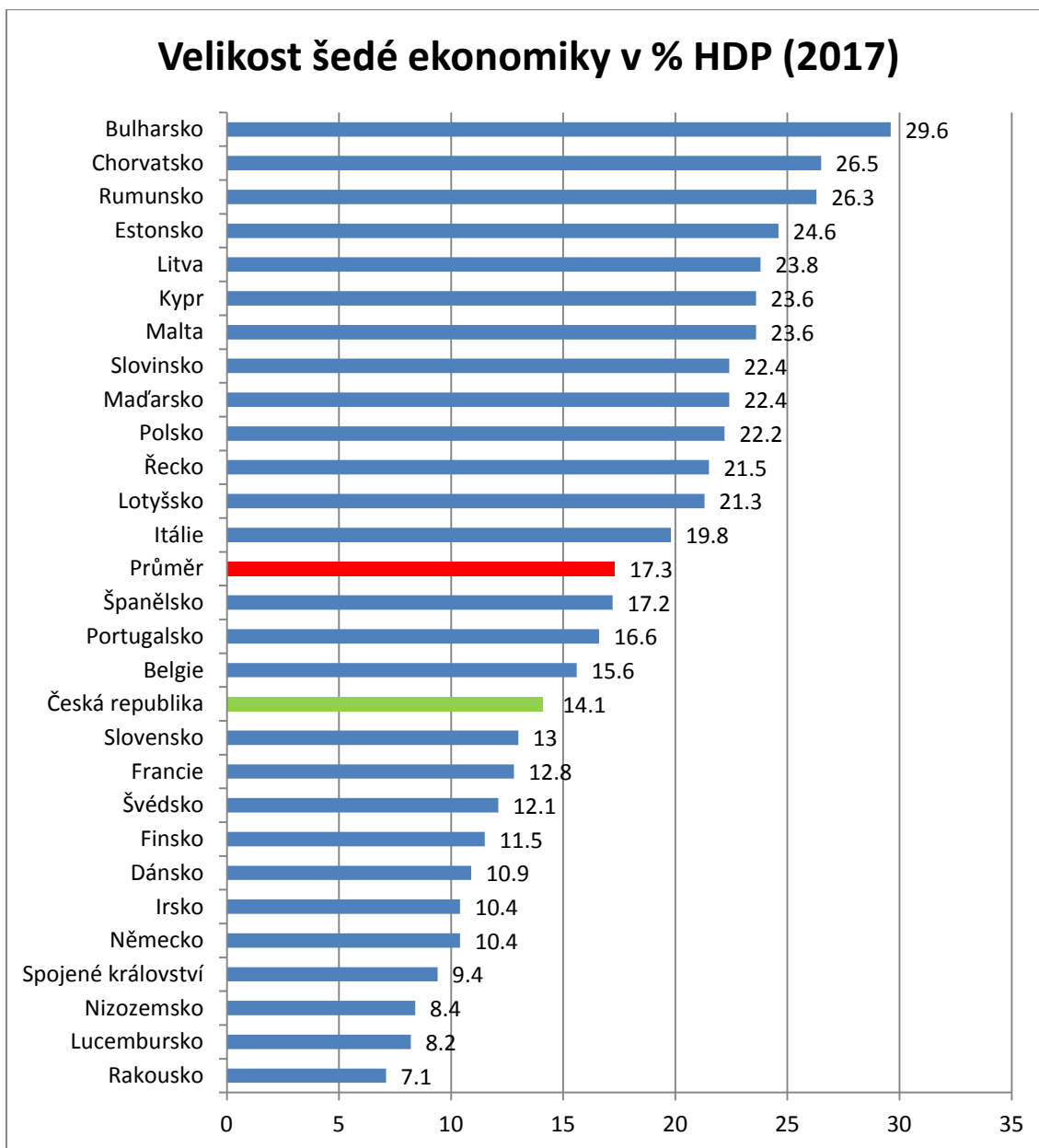
Mezinárodní měnový fond (IMF) definuje šedou ekonomiku takto: „*Šedá ekonomika obsahuje všechny ekonomické aktivity, které jsou skryty před autoritami kvůli monetárním, regulatorním nebo institucionálním důvodům*“ (IMF, 2018) Do této definice spadají i nelegální ekonomické aktivity jako například prodej a výroba drog, obchod s kradeným zbožím či prostituce, ale v této práci se zaměří na prvotně legální činnosti, které jsou zatajeny před autoritami. Tyto činnosti mohou být utajovány z mnoha důvodů. Hlavní z nich jsou snaha neplatit daně nebo příspěvky na sociální zabezpečení, snaha vyhnout se regulacím na trhu práce jako například minimální mzda, bezpečnost práce nebo jiné formy ochrany zaměstnanců a v neposlední řadě také snaha vyhnout se různým administrativním procedurám. (Schneider, a další, 2016)

Šedá ekonomika s sebou přináší spoustu negativ. Jedním z nich jsou snížené daňové příjmy, což může zapříčinit nedostatek prostředků pro chod státu, který se tak může rozhodnout zvýšit daňové zatížení pro poctivé plátce a to může vést k dalšímu růstu šedé ekonomiky. Dalším problémem pro stát je obtížné plánování hospodářské politiky, protože nemají přesné údaje o celé ekonomice. V podnikatelském prostředí šedá ekonomika vytváří nerovné podmínky, kdy nepoctiví podnikatelé mají nižší náklady a mohou tak své zboží nabízet levněji. Toto chování navíc vzbuzuje u poctivých podnikatelů pocit nespravedlnosti a frustrace. Pro zaměstnance zase vznikají problémy v podobě ublížení na zdraví kvůli nedodržování bezpečnostních standardů nebo nižší starobní důchod.

Z podstaty, že se jedná o skrytou činnost, je odhad její velikosti velmi složitý. Existuje mnoho metod určených k měření šedé ekonomiky, ale tři nejpoužívanější typy metod jsou přímé, nepřímé a metody využívající statistické modely. Přímé metody pracují s mikroekonomickým přístupem v podobě dotazníků či daňových auditů a snaží se odhadnout velikost šedé ekonomiky v daném čase. Nepřímé metody se zaměřují na makroekonomické indikátory a měří šedou ekonomiku v průběhu delších časových období. Metoda statistických modelů využívá statistické nástroje k měření šedé ekonomiky jako nepozorovanou proměnnou. (Schneider, 2012)

Odhady velikosti šedé ekonomiky v této práci jsou počítány pomocí metody statistických modelů označované MIMIC, což je zkratka pro „multiple indicators and multiple causes“. Tato metoda je založená na tom, že šedá ekonomika jako nepozorovatelná veličina je měřena pomocí měřitelných příčin a jejich důsledků pomocí měřitelných indikátorů. Mezi sledované příčiny patří například výše daňového zatížení, velikost regulace trhu, daňová morálka nebo nezaměstnanost. Naopak mezi indikátory důsledků patří například podíl zaměstnaných lidí v produktivním věku, růst HDP nebo změna lokální měny.

I když Česká republika patří k zemím z bývalého východního bloku, u kterých je průměrný objem šedé ekonomiky na vyšší úrovni než u států západní Evropy, velikost šedé ekonomiky se zde dlouhodobě drží pod průměrem států Evropské unie. Porovnání můžeme vidět v následujícím grafu velikostí šedých ekonomik v jednotlivých členských státech v roce 2017. Průměr EU je vyznačen červeně a Česká republika zeleně.

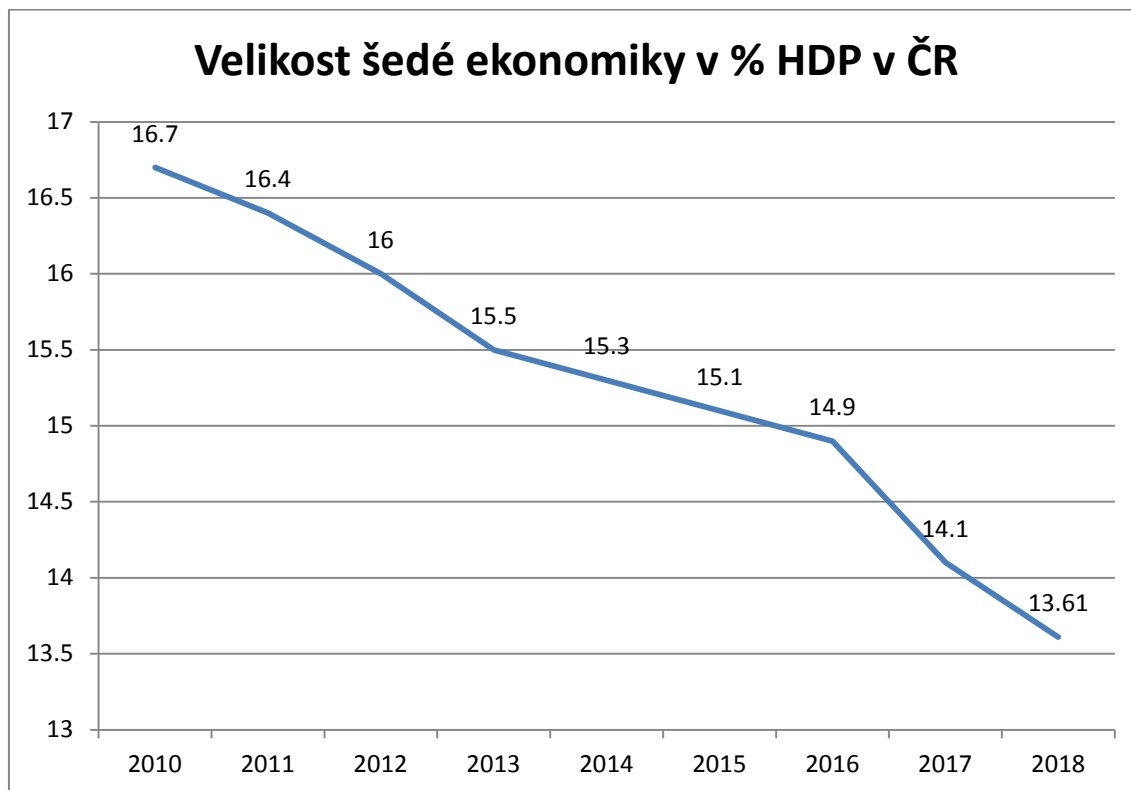
Graf 2: Velikost šedých ekonomik v EU v roce 2017

Zdroj: Friedrich Schneider 2018, údaje u některých států jsou založeny na oficiálních předpovědích

Data z grafů 2 a 3 byla v době psaní této práce veřejně dostupná pouze do roku 2015 (Schneider, 2015), který byl navíc pouhým odhadem a proto jsem kontaktoval přímo profesora Schneidera, který byl tak laskavý, že mi poskytl nejnovější data z února 2018 (Schneider, 2018).

V České republice byly proti šedé ekonomice v posledních letech nasazeny hlavně dva nové nástroje – kontrolní hlášení, jenž se snaží zabránit podvodům na vstupech (například vystavování fiktivních faktur) a EET, jenž naopak brání podvodům na výstupech (zatajování tržeb). Vývoj šedé ekonomiky v České republice od roku 2010

až do roku 2018, kde byl objem vypočítán na základě oficiálních předpovědí používaných ukazatelů.

Graf 3: Velikost šedé ekonomiky v ČR

Zdroj: Friedrich Schneider 2018

Z grafu lze vidět poměrně velký skok dolů o 0.8% HDP mezi roky 2016 a 2017 kdy byly spuštěny první dvě vlny EET. Evidence tržeb určitě nebyla jediným faktorem ve snížení výše šedé ekonomiky - vidíme, že podíl šedé ekonomiky se dlouhodobě snižuje a mezi další možné příčiny tohoto poklesu mohl patřit například zpožděný efekt kontrolního hlášení, jenž bylo zavedeno v roce 2016. Ovšem je to určitý indikátor, že evidence tržeb má na šedou ekonomiku vliv.

3.3 Kontroly a sankce

K 31.3. 2018 provedly Finanční a Celní správy celkem 105 826 kontrol evidence tržeb z toho bylo 23 899 kontrol se zjištěním což představuje 22,6%. Nejčastější pochybení bylo nevydání účtenky v 11 939 případech, poté nezasílání údajů o tržbě do systému evidence v 11 758 případech a nakonec neumístění informačního oznámení v 1601 případech. Za tato pochybení byly uděleny pokuty v celkové výši 69 643 Kč, což znamená, že průměrná pokuta na jedno pochybení je asi 2 914 Kč. Kromě peněžních sankcí bylo také uzavřeno celkem 20 provozoven, z čehož 15 už obnovilo

svůj provoz. Podle těchto čísel to tedy nevypadá, že by kontrolní orgány jednaly nějak excesivně a rozdávaly příliš velké pokuty nebo dokonce ve velkém počtu zavíraly prodejny. Tyto údaje byly získány od Generálního finančního ředitelství Finanční správy ČR na základě žádosti. I přes tento relativně velký počet kontrol (evidujících poplatníků je asi 169 000) se v určitých případech dá evidence obcházet a tržby zatajovat. Kromě kontrolních nákupů Finanční a Celní správy totiž kontrolu dodržování evidence tržeb zajišťuje pouze zákazník tím, že si převezme a případně ověří účtenku. Hlavně z tohoto důvodu vydává stát velké prostředky na informační kampaň a účtenkovou loterii. Ovšem hlavně na vesnicích či v menších městech, kde hospodský nebo prodejce v obchodě svou klientelu dobře zná, není problém se s některými zákazníky domluvit a účtenky vydávat pouze neznámým lidem, kteří by mohli být kontroloři.

Pokud jde o efektivitu daňových kontrol, Ministerstvo financí ČR se v prezentaci ze dne 1.12.2017 k 1. roku fungování EET pochlubilo snížením počtu kontrol a současným zvýšením jejich efektivity. V době vyhotovení zmíněné prezentace ale byly k dispozici pouze data za první polovinu roku 2017 a pro ověření, jestli to platí i pro celý rok, jsem opět kontaktoval Generální finanční ředitelství s žádostí o data za celý rok 2017 a po jejich získání jsem provedl aktualizované výpočty změn v počtech kontrol a jejich efektivity. Následující tabulka zachycuje počet daňových kontrol.

Počty daňových kontrol	2012	2013	2014	2015	1.pol 2016	2016	1.pol 2017	2017
Celkem daně	42 466	33 549	37 123	27 447	10 472	18 940	7 471	13 981
z toho DPH	13 466	10 228	11 565	10 130	4 561	8 351	3 598	6 712
z toho DPPO	7 307	5 860	6 025	4 396	1 575	2 895	55	2 001
z toho DPFO	9 466	7 611	8 057	5 714	1 992	3 573	1 324	2 352

Tabulka 2: Počet daňových kontrol

Zdroj: (Ministerstvo financí ČR, 2017b) a data za rok 2017 získaná od GFŘ

V prezentaci bylo uvedeno meziroční snížení počtu kontrol za první pololetí roku 2017 o 28% (správně zaokrouhleno to je 29%), což je počítáno z červeně vyznačených hodnot. Meziroční snížení počtu kontrol za celý rok 2017, počítané z modrých hodnot, je 26%. V tomto údaji se tedy výsledky moc neliší, ale jinak je tomu u efektivnosti kontrol, jak dokazují údaje v následující tabulce.

Doměřeno na kontrolu (v tis. Kč)	2012	2013	2014	2015	1.pol 2016	2016	1.pol 2017	2017
Celkem daně	199	245	259	573	664	766	887	829
z toho DPH	507	688	714	1349	1289	1491	1650	1548
z toho DPPO	156	139	168	401	588	608	480	425
z toho DPFO	33	35	27	31	49	51	86	46

Tabulka 3: Doměřeno na kontrolu

Zdroj: (Ministerstvo financí ČR, 2017b) a data za rok 2017 získaná od GFŘ

Původně se meziročně zvýšila průměrná výše doměřených daní na kontrolu za první polovinu roku 2017 o 34%. Ovšem po výpočtu efektivity kontrol z modrých hodnot je vidět, že za celý rok 2017 je meziroční zvýšení výrazně nižší, konkrétně pouhých 8%. Je tak možné, že ihned po spuštění EET na začátku roku byli odhaleni a zkontrolováni podezřelí podnikatelé, u nichž bylo doměřena větší míra daní, ovšem postupně tento efekt opadal, což zapříčinilo mírný pokles v průměrné doměřené dani v druhém pololetí roku 2017. Naopak v roce 2016 v druhém pololetí došlo k poměrně výraznému nárůstu efektivity kontrol. Zde se mohlo jednat o opožděný efekt kontrolního hlášení, jelikož u tohoto opatření se, na rozdíl od EET, u které jsou data Finanční správě k dispozici okamžitě, hlášení podává pouze měsíčně případně čtvrtletně. Jak je vidět z velkého rozdílu v meziročním zvýšení půlroční a celoroční efektivity, je potřeba být s hodnocením situace po takto krátkém období opatrný. Příslib efektivnějších daňových kontrol tak zatím potvrdit nelze, neboť postupný trend zvyšování efektivity kontrol byl přítomný i před zavedením EET. Ovšem je možné, že po zapojení všech zamýšlených poplatníků do evidence a s postupem času a tedy více dostupnými daty k analýze ještě EET lepší cílení kontrol přinese.

Z údajů v tabulce lze také vyčíst velký - asi 121% - nárůst efektivity mezi roky 2014 a 2015. Na dotaz k tomuto pozorování mi byla poskytnuta z GFŘ tato odpověď: „Z důvodu zavádění nových analytických nástrojů, které spočívají ve zdokonalení parametrů a kritérií pro hodnocení rizikovosti u jednotlivých daňových subjektů, jež z důvodu zachování efektivity výběru subjektů ke kontrole nelze zveřejnit, se daří od roku 2012 zvyšovat efektivitu na jednu daňovou kontrolu, tzn. dařilo se lépe cílit na problematické subjekty.“ Je tedy vidět, že na zlepšení efektivity kontrol bylo cíleno i před kontrolním hlášením a EET, ale konkrétní postupy Finanční správa z pochopitelných důvodů tají.

3.4 Výdaje

Na oficiální stránky EET etrzby.cz jsou počáteční výdaje a odhadované výdaje na provoz shrnuty v následující tabulce.

	Počáteční náklady na projekt etržby za GŘ (vč. DPH)	Předpokládané provozní náklady FS	
		2017	2018
Technické zajištění	151 023 315 Kč	139 000 000 Kč	91 000 000 Kč
PR	26 092 345 Kč	14 000 000 Kč	2 000 000 Kč
Ostatní	7 001 503 Kč	20 150 000 Kč	21 000 000 Kč
Mzdové náklady	181 868 880 Kč	197 000 000 Kč	197 000 000 Kč
Celkem	365 986 043 Kč	370 150 000 Kč	311 000 000 Kč
Náklady MF	1 800 000 Kč	x	x
Náklady CS	3 500 000 Kč	x	x

Tabulka 4: Náklady EET

Zdroj: (Finanční správa ČR, 2016-2018k), **Tabulka byla zkrácena pro potřeby tohoto textu a částky byly zaokrouhleny na celé koruny**

Technické zajištění představuje náklady zejména na hardware, software, ADIS, což je automatizovaný daňový informační systém využívaný Finanční správou, a služby Státní pokladny a centra sdílených služeb (SPCSS), což je státní podnik zajišťující pro stát IT služby. Celé technické řešení evidence tržeb má mnoho kritiků, jak dokazuje například článek „EET stojí na programu starém jako favority a na zakázce bez soutěže” publikovaný na webu České televize, v němž je uvedeno, že samotný program ADIS, který je využívaný Finanční správou a na nějž je systém EET napojen, pochází už z roku 1992, což ho činí zvláště při rychlosti vývoje v IT technologiích velmi zastaralým. (Například v něm nelze ani používat počítačová myš.)

Celou zakázku na software a jeho propojení se systémem ADIS získala firma IBM, která je i autorem celého systému ADIS, bez výběrového řízení, neboť podle ředitele GŘ Martina Janečka nebylo jasné, jestli by případný nový systém byl kompatibilní s ADIS. Ale celý zastaralý systém ADIS bude muset být vyměněn a jelikož je systém EET na tento systém napojen, tak podle ekonomického analytika Lukáše Wagenknechta hrozí, že bude muset být inovován i tento nový systém. Původně přitom vyhrála výběrové řízení na technické řešení EET společnost CGI, která navrhovala vývoj systému nezávislého na ADISu za 30 milionů korun. Před podpisem smlouvy byl ale tendr zrušen bez udání důvodu. K této skutečnosti se nechtěla vyjádřit ani firma CGI ani Martin Janeček, který se pouze odkázal na tehdejšího ředitele státní

pokladny Hanuše Weisla. Weisl se ale zase odkázal zpět na GFŘ a celá situace tedy dodnes není jasná. (Česká televize, 2016)

PR jsou náklady na propagaci evidence tržeb; patří do nich například náklady na televizní spoty, reklamu na internetu, tvorbu videí nebo loga a také náklady na různé konference a debaty o EET s podnikateli i veřejností.

Ostatní náklady dle Finanční správy tvoří například náklady na kontrolní nákupy, projektový dohled, výplaty externistům pracujícím na projektu EET nebo vypořádání se SPCSS. Mzdové náklady zahrnují veškeré náklady na zaměstnance pracující na tomto projektu.

Náklady Ministerstva financí jsou hlavně náklady na studii proveditelnosti EET a další poradenské služby. Náklady Celní správy obsahují náklady na vybavení a doprání prostředky pro zaměstnance a cestovné. Nejsou v nich zahrnuty mzdové náklady.

Dohromady s počátečními výdaji jsou odhadované náklady na první dva roky fungování EET ve výši 1 052 milionů korun. Do těchto výdajů ale nejsou započteny náklady na doprovodný projekt úctenkové loterie.

V úctenkové loterii se každý měsíc rozdají finanční výhry v celkovém objemu pěti milionů korun a osobní automobil v ceně do 400 tisíc korun. Celkové roční náklady na výhry jsou tedy 64,8 milionů korun. Zajištění provozu v prvním roce zajišťuje firma Wincor Nixdorf za celkovou částku 12 393 420 korun. Variabilní náklady v podobě plateb za převody finančních výher na účty a poplatky za sms zprávy informující výherce, jsou odhadovány na 1,2-1,8 milionu korun za rok. Náklady na PR a marketing v roce 2017 byly v celkové výši 5,6 milionů korun a předpokládané náklady pro rok 2018 jsou 14,1 milionů korun. Celkem tak projekt úctenkové loterie stojí pro roky 2017 a 2018 téměř sto milionů korun s tím, že do této částky nejsou započítány případné náklady na provoz úctenkové loterie v posledních třech měsících roku 2018, pokud by byla prodloužena. Celkově tak stát na celý projekt evidence tržeb do konce roku 2018 zaplatí přibližně 1 151 milionů korun. (Ministerstvo financí ČR, 2017c)

Na straně podnikatelů jsou náklady velice těžké vyčíslit, neboť sice víme, že v současnosti je do systému zapojeno téměř 170 tisíc poplatníků, ale data o tom jaký si zvolili hardware a software neexistují. Pro představu pokud pro stávající evidující poplatníky nastavíme průměrnou cenu na pořízení hardwaru a softwaru konzervativním odhadem na 10 000 korun a měsíční výdaje na připojení k internetu a údržbu

evidujícího zařízení na 250 korun, výsledné náklady se za první dva roky fungování evidence tržeb vyšplhají asi na 1,74 miliardy korun.

3.5 Obavy podnikatelů a veřejnosti

Jak bylo řečeno, od začátku evidence tržeb už uběhlo více než rok a lze tedy zhodnotit, jestli se naplnily některé z obav podnikatelů a veřejnosti. Největší z nich byla obava, že EET bude likvidační pro velký počet hlavně malých podniků. Podle celkových čísel k tomu nedošlo – nových registrací k DPH vzniklo více než jich zaniklo. (Ministerstvo financí ČR, 2017b) Je ovšem pravda, že zaniklo více menších obchodů ve vesnicích a v centrech měst a obchodníci se stěhují do velkých obchodních center na periferiích. (Česká televize, 2017b). Tento trend je však dlouhodobý a samotná EET ho nanejvýš usplnila. Navíc podle tehdejšího ministra financí Andreje Babiše nemůže existence firem stát na obcházení zákonů. (Babiš, 2015) Tento názor podporává i teorie takzvané kreativní destrukce ekonoma Josefa Aloise Schumpetera, která tvrdí, že zánik starých neefektivních podniků umožňuje vznik nových a efektivnějších.

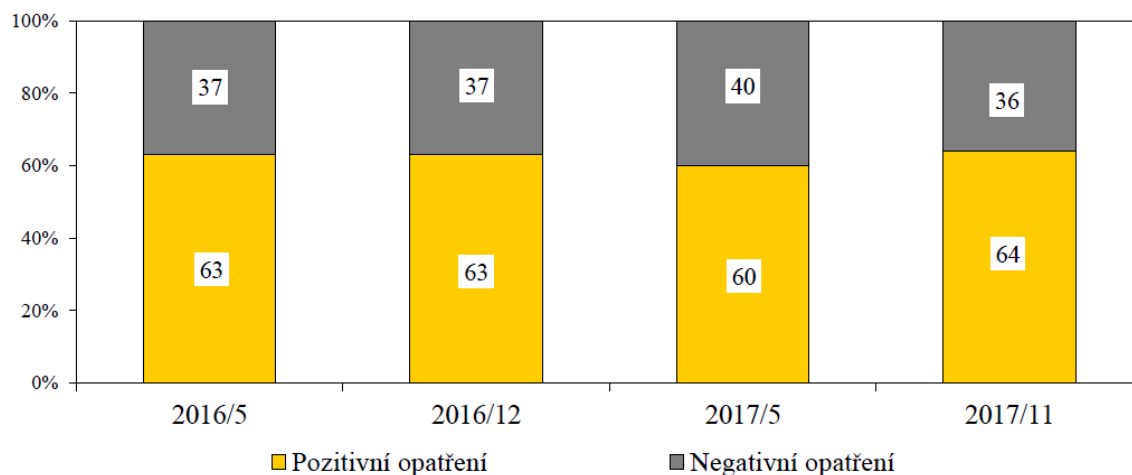
Další obavou bylo, že se zvláště v restauracích zvýší ceny. I přes snížení DPH na potraviny z 21 na 15 procent ke zvýšení cen v restauracích skutečně došlo a kromě růstu cen potravin a mzdových nákladů byla opravdu část tohoto zvýšení cen způsobená promítnutím nákladů na zavedení EET do konečných cen. Tento efekt by ale měl být jednorázový, čemuž odpovídá i následující vývoj. (Kulhavá, a další, 2017)

Objevila se také kritika, že EET bude zasahovat do soukromí podnikatelů i jejich zákazníků. U zákazníků lze tuto kritiku poměrně jednoznačně odmítnout, neboť datové zprávy odesílané do systému evidence tržeb neobsahují žádné údaje o zákazníkovi, ani jaké zboží je zakoupeno (i když u podniků s úzkým sortimentem zboží či služeb by tato informace šla vyzpozorovat) a stát má tak k dispozici o zákaznících pouze obecnou informaci, kdy nejčastěji nakupují. U samotných podnikatelů je situace složitější, protože evidence uchovává informace o výši jejich tržeb (byť od března 2018 už ne těch provedených platební kartou). Tyto informace jsou zneužitelné a je tedy nutné, aby stát zajistil dostatečnou odolnost systému proti zneužití zvenčí i zevnitř. Je ale rovněž velmi důležité, aby si na únik dat dávali pozor sami podnikatelé. Hospodářská komora ČR upozorňuje aby si podnikatelé prověřili, zda má přístroj, který budou pro evidenci využívat, dostatečné zabezpečení proti vnějším kybernetickým útokům. (Hospodářská komora ČR, 2016) Pokud je k přenosu informací o tržbách použita síť wifi je důležité zajistit patřičné zabezpečení i zde.

3.6 Vnímání EET podnikateli a veřejností

Jak již bylo několikrát řečeno, podpora evidence tržeb veřejností je k jejímu správnému fungování velmi důležitá a proto je důležité míru podpory sledovat.

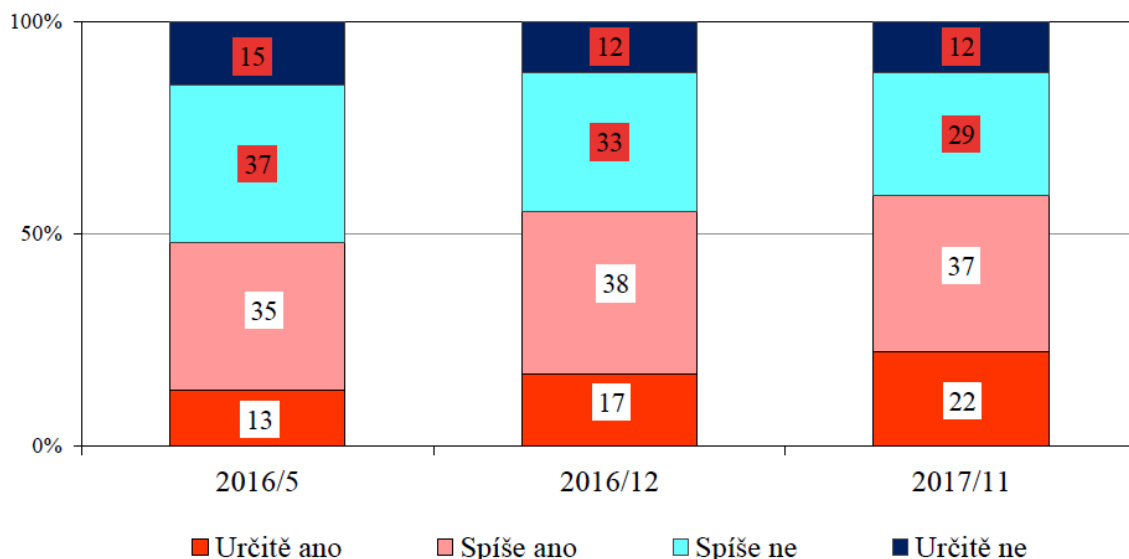
V listopadu roku 2017, tedy téměř rok po spuštění první fáze, provedla agentura STEM na žádost Finanční správy průzkum veřejnosti na téma EET. (Ministerstvo financí ČR, 2017b) Průzkumu se zúčastnilo 1059 respondentů starších 18 let v období mezi 23. a 27. listopadem 2017. Výsledky byly porovnány se čtyřmi podobnými průzkumy, které proběhly v červnu 2015, v květnu a prosinci 2016 a v květnu 2017. Obecné pozitivní vnímání celého systému EET se od května 2016 do listopadu 2017 se drželo stabilně okolo 63%, pouze v květnu 2017 krátce po spuštění prvními dvěma fázemi byl v podpoře EET zaznamenán lehký propad na 60%, jak můžeme vidět v následujícím grafu, který zachycuje odpověď respondentů v jednotlivých průzkumech na otázku: „Když zvážíte všechny okolnosti pro a proti elektronické evidenci tržeb, je její zavedení podle vás:“

Graf 4: Odpověď na otázku o obecném vnímání EET (STEM)

Zdroj: (Ministerstvo financí ČR, 2017b str. 23)

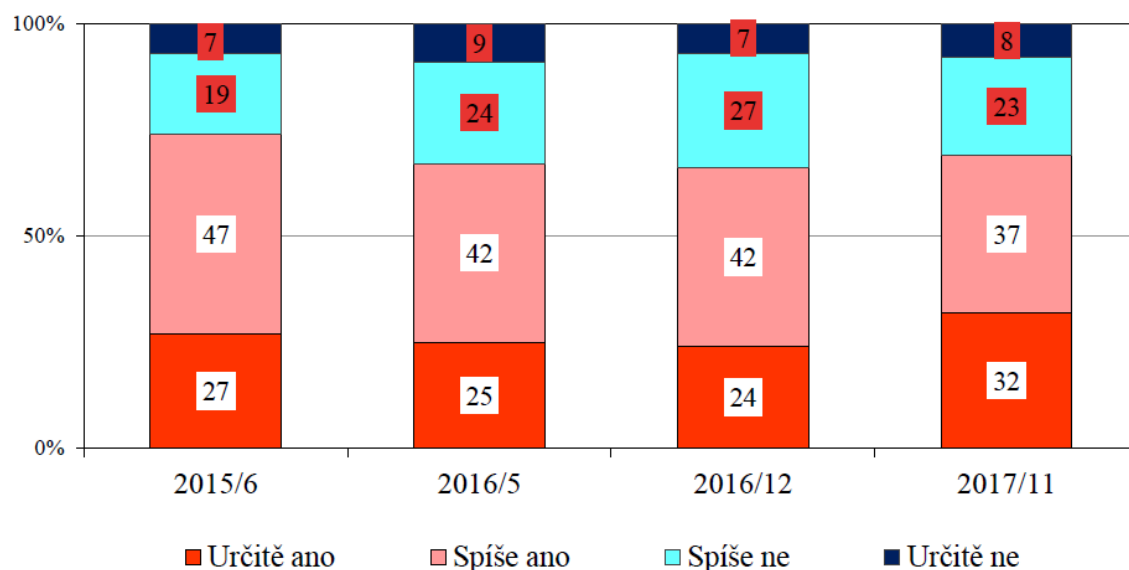
Další otázka se ptala, jestli si respondenti myslí, že EET přispěje (přispívá) k narovnání podnikatelského prostředí v České republice a u odpovědí na tuto otázku lze pozorovat pozitivní vývoj, kdy podíl dotazovaných, kteří odpověděli ano nebo spíše ano stoupl z 48% v květnu 2016 na 59% v listopadu 2017.

Graf 5: Pomůže EET narovnat podnikatelské prostředí ČR? (STEM)

Zdroj: (Ministerstvo financí ČR, 2017b str. 24)

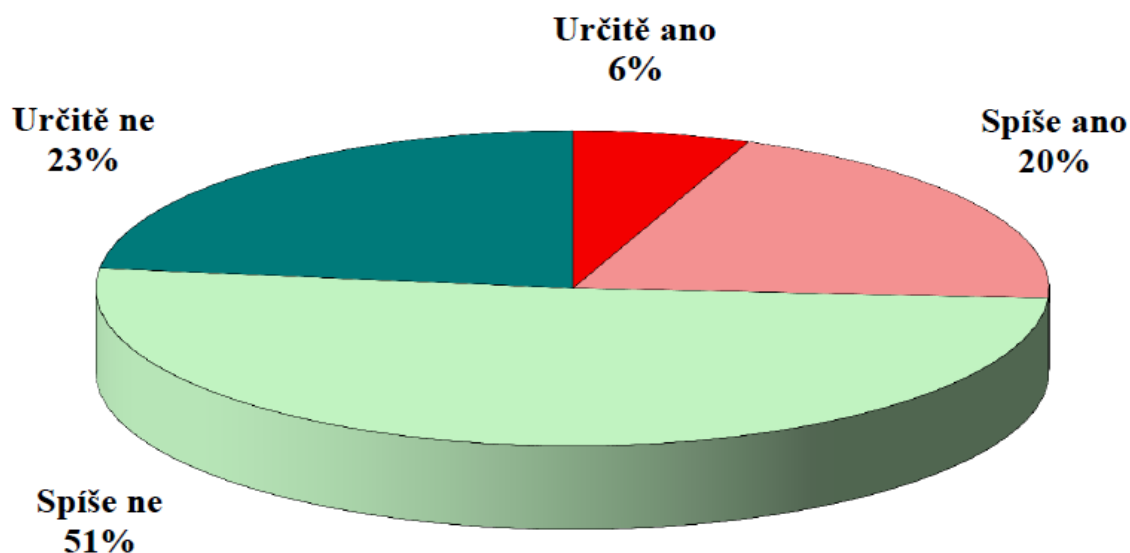
Následující otázka se ptala jestli si dotazovaní myslí, že EET přispěje (Přispívá) k vyššímu výběru daní u evidujících obchodníků. Tady byl trend ve stejném období jako v předchozích otázkách lehce pozitivní, ale oproti prvnímu průzkumu z května 2015 byl podíl respondentů odpovídajících ano nebo spíše ano v posledním průzkumu o 5% nižší.

Graf 6: Přispívá EET k lepšímu výběru daní? (STEM)

Zdroj: (Ministerstvo financí ČR, 2017b str. 25)

Poslední otázka byla položena pouze v posledním průzkumu a ptala se, zda si respondenti myslí, že zavedení EET způsobilo ukončení činnosti u velké části podnikatelů a zde téměř tři čtvrtiny (74%) dotázaný odpovědělo ne nebo spíše ne.

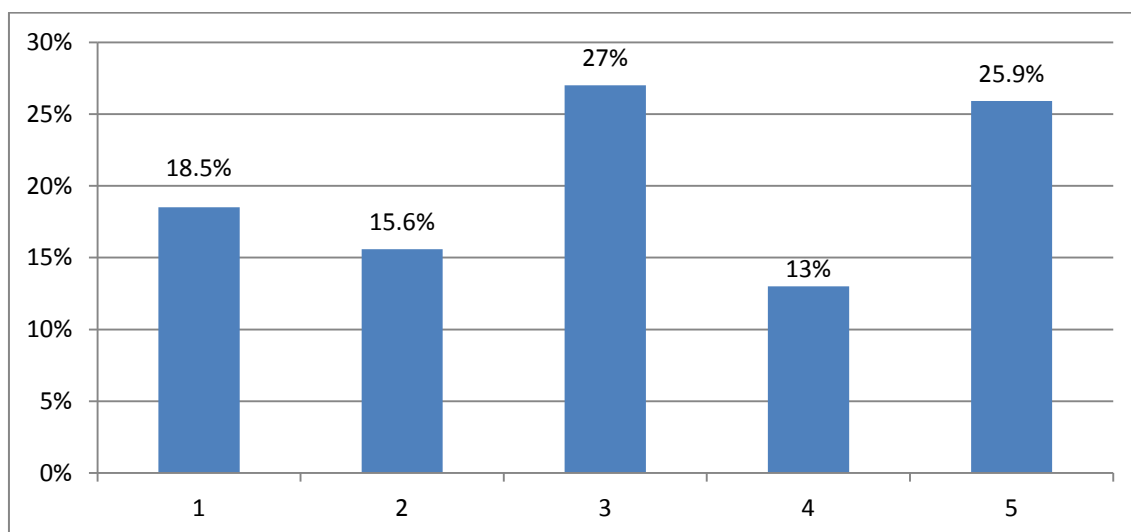

Graf 7: Musela velká část podnikatelů kvůli EET ukončit svou činnost?

Zdroj: (Ministerstvo financí ČR, 2017b str. 26)

Mezi podnikateli prováděla průzkum společnost KASAmox, která prodává pokladny a další technická řešení k EET. Průzkum společnost prováděla mezi svými klienty mezi 24. a 29. listopadem 2017 a celkem odpovědělo 1164 respondentů. (KASAmox, 2017)

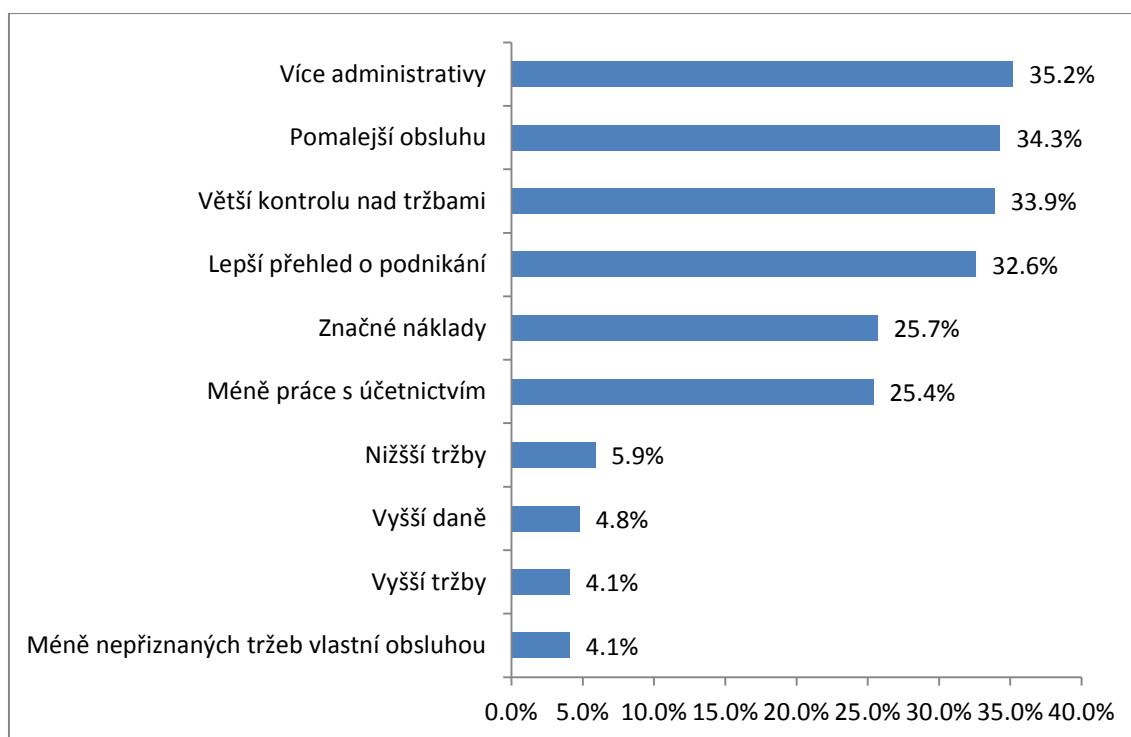
První otázka se ptala na obecné hodnocení fungování EET v prvním roce z hlediska jejich podnikání na stupnici od jedné do pěti stejně jako ve škole. Pokud vezmeme známky jedna a dva jako pozitivní a známky čtyři a pět jako negativní, pak mírně převládá negativní pohled na věc u 38,9% dotázaných ku 34,1% pozitivním hodnocením. Tento rozdíl ale není příliš velký a nejčastější udělená známka (27%) byla neutrální trojka.

Graf 8: Hodnocení prvního roku fungování EET (KASAmox)

Zdroj: (KASAmox, 2017)

V další části měli respondenti vybrat z deseti možných odpovědí dvě, které nejlépe vystihují jejich zkušenosti s EET během prvního roku fungování. Opět tu jasně nepřevládá jeden názorový proud a ze čtyř nejčastějších odpovědí, které mají mezi 32,6 a 35,1 procenty, jsou dvě pozitivní a dvě negativní. Zajímavé na těchto odpovědích je skutečnost, že poměrně velké množství respondentů vyjádřilo, že mají díky EET větší kontrolu nad tržbami, lepší přehled o podnikání a méně práce s účetnictvím. Tyto odpovědi zdůrazňují nepříliš často zmiňovaný přínos EET pro podnikatele, tedy že mají přístup k přesným datům o svých tržbách, které zasílají Finanční správě. Podrobné výsledky odpovědí na tuto otázku jsou v následujícím grafu.

Graf 9: Zkušenosti podnikatelů s EET

Zdroj: (KASAmox, 2017)

Poslední otázka byla volná a ptala se na to, co by podnikatelé na EET změnili. Opakovaly se hlavně dvě odpovědi, z nichž jedna by se dala shrnout do vyjádření „EET by se mělo úplně zrušit“ a druhá vyjadřovala nesouhlas s výjimkami z EET. Někteří podnikatelé také vyjádřili nespokojenost s tím, že EET nedodrzuje část vietnamských obchodníků. (KASAmox, 2017)

4 Budoucnost

Jelikož v současnosti probíhají jednání o vládě, jejímž předsedou by měl být pan Andrej Babiš, který v minulé vládě působil jako ministr financí a pomáhal celý systém evidence tržeb vytvořit, je velmi nepravděpodobné, že by byla celá EET zrušena. Ovšem původní harmonogram, podle něž měla evidence tržeb probíhat, byl narušen již zmiňovaným rozhodnutím Ústavního soudu, jenž kromě dalších úprav pozdrželo start třetí a čtvrté fáze EET. Nyní tedy probíhá legislativní proces, v němž se zákonodárci snaží zařadit výhrady ÚS do novely zákona o EET a uvést v něm také nové koncepty na základě zkušeností z prvního roku fungování.

V současné navrhované novele zákona je největší změnou zavedení třetího, takzvaného zvláštního režimu evidování tržeb, který je určen pro malé podnikatele. Konkrétně aby mohl podnikatel evidovat v tomto režimu, nesmí dle tohoto návrhu být plátcem DPH, mít více než jednoho zaměstnance a v předchozích 12 měsících nepřekročila výše jeho tržeb 200 000 Kč a počet tržeb nepřesáhl 1 000 a ani neočekává, že jeho tržby překročí některou z těchto dvou hranic v následujících 12 měsících. Poplatníci evidující v tomto režimu by nemuseli tržby evidovat elektronicky, ale od Ministerstva financí by dostávali bloky účtenek, které by museli používat pro všechny své hotovostní tržby a oznámit údaje o těchto tržbách každý měsíc Finanční správě. Dále byly zapracovány některé další výjimky z evidence. Například pro zrakově postižené podnikatele, což bylo součástí zrušeného vládního nařízení. (Úřad vlády ČR, 2018)

Tato novela prošla připomínkovým řízením a nyní se zapracovávají případné úpravy a její podoba tedy ještě zdaleka není finální. Například u výše tržeb chce paní ministryně financí Schillerová po dohodě s podnikatelskými svazy specifikovat, že se do daného limitu počítají pouze hotovostní tržby. (Ministerstvo financí ČR, 2018) Tato změna se zdá být rozumná neboť bezhotovostní tržby beztak nejsou předmětem evidence tržeb.

V připomínkovém řízení podalo připomínky i mnoho podnikatelských svazů a v některých názorech se jednotlivé svazy rozchází. Například zatímco Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR (AMSP ČR) výjimku pro malé podnikatele prosazuje a navrhuje zvýšit hraniční výši tržeb pro zvláštní režim evidence na 500 000 Kč (AMSP ČR, 2018), Asociace českého tradičního obchodu (AČTO) je proti výjimkám a zástupcům MF ČR požádali, aby se při sestavování novely řídily zásadou „buď všichni, nebo nikdo“. (AČTO, 2018)

Není tedy ještě jisté, v jaké přesné podobě bude EET dále probíhat, ale vzhledem k délce celého legislativního procesu odhaduje ministryně Schillerová, že další poplatníci se do systému EET přidají nejdříve v polovině roku 2019. (Česká televize, 2018) Na spuštění poslední fáze EET by také mělo být napojeno další snížení sazeb DPH v některých sektorech a to na nejnižší 10% sazbu. Konkrétně by se toto snížení týkalo například stravovacích služeb, drobných oprav různých výrobků, kadeřnických a kosmetických služeb, uklízení v domácnostech nebo třeba vodného a stočného. (Ministerstvo financí ČR, 2018)

Závěr

Cílem této práce bylo popsat český model elektronické evidence tržeb a zhodnotit její dosavadní fungování. Jelikož jedním z hlavních cílů EET je zvýšení daňových příjmů a to speciálně skrze DPH, věnuji se v první kapitole krátce daňovému systému a DPH.

V druhé kapitole se zaměřuji už na samotnou evidenci tržeb. Nejprve jsem popsal modely evidence tržeb, které fungují v některých státech v Evropě a pak jsem zdůvodnil výběr online modelu, který byl zaveden v ČR. Dále jsem popsal, jak probíhá proces evidence tržeb v běžném i zjednodušeném režimu, kdo přesně a jaké tržby musí evidovat a také jak měly probíhat jednotlivé fáze EET. Poté jsem se věnoval technickým aspektům evidence tržeb a jaká zařízení mohou poplatníci pro tento účel použít a závěr této kapitoly jsem věnoval metodě kontrol a doprovodnému projektu k EET úctenkové loterii.

Třetí kapitola už obsahuje praktickou část této práce a hodnotím v ní, jak proběhl první téměř rok a půl trvání EET v České republice, jestli se daří plnit cíle evidence a jestli vyvstaly nějaké problémy. Jedním z hlavních cílů evidence je zvýšit daňové inkaso a tak jsem od Generálního finančního ředitelství získal nejnovější výpočet dopadu EET na inkaso DPH. GFŘ vypočítalo, že výše přínosu EET je přibližně 4,9 miliardy korun. Argumentuji, že reálný přínos EET je pravděpodobně o něco nižší, ale přesto nějaký pozitivní efekt na výši vybraných daní evidence má. Druhým z hlavních cílů EET bylo narovnání podnikatelského prostředí pomocí snížení podílu šedé ekonomiky, což ověřuji hned v následujícím bodě. K ověření hypotézy, že evidence tržeb zmenšila podíl šedé ekonomiky v ČR, jsem sehnal nejnovější data o velikostech šedých ekonomik v Evropě přímo od pana profesora Schneidera, který se problematikou odhadu šedých ekonomik dlouhodobě zabývá. Ze získaných dat bylo

vidět, že v roce 2017, kdy evidence tržeb začala platit pro podnikatele z oborů stravování, ubytování, maloobchodu a velkoobchodu, opravdu došlo v ČR k výraznému poklesu odhadovaného podílu šedé ekonomiky.

V následující části se pak věnuji dosavadnímu průběhu kontrolní činnosti zaměřené na dodržování EET a efektivitě běžných daňových kontrol. Poté vypočítávám celkové předpokládané náklady pro stát na celý systém evidence tržeb, k těmto nákladům připočítám náklady na doplňkový projekt účtenkové loterie a konečná odhadovaná částka výdajů státu na EET do konce roku 2018 vychází přibližně na 1,15 miliardy korun. Pro podnikatele jsem velmi konzervativním odhadem vypočítal finanční náklady v přibližné výši 1,74 miliardy korun. Oba tyto odhady ovlivňují hlavně počáteční investice a v příštích letech by náklady měly být menší. Poté ještě zkoumám, jestli se naplnily některé z obav podnikatelů a veřejnosti, které zaznívaly před i po spuštění EET. Po přezkoumání dostupných informací se většina z těchto obav ukázala jako nepodložená.

Celkově to tak zatím vypadá, že EET smysl má a stanovené cíle naplňuje, což je i pohled většiny veřejnosti, jejímž názorem na EET se věnuji v poslední části třetí kapitoly.

Na závěr se v poslední kapitole snažím popsat na základě dostupných informací, jakým směrem by se EET mohla ubírat v budoucnosti.

Přínosem této práce je v současnosti jediné takto komplexní zhodnocení relativně krátké historie EET v našem státě. V budoucnu může tato práce posloužit jako platforma pro další výzkum, který bude založen na více datech a delší historii EET, eventuálně spolu se zahájením 3. a 4. fáze EET.

Summary

The purpose of this thesis was to describe the Czech model of electronic records of sales and to and to evaluate the results so far. Because one of the main goals was to increase the tax revenue, the first chapter in the first chapter I briefly describe the basics of taxes and specifically the value-added tax and its strengths and weaknesses.

The second chapter is dedicated to the electronic records of sales. I describe a few possibilities of recording sales that work in other European countries and why was the electronic model chosen for the Czech Republic. Next I illustrate how the process of electronically recording sales works both in the common and simplified mode and also who and what sales have to be recorded. Then I described some technical aspects and

what devices can be used to record the sales. I dedicated the end of the chapter to the associated receipt lottery.

The third chapter contains the practical part of the thesis and in it I try to evaluate the first almost year and a half of the electronic records of sales in the Czech Republic. Specifically if the main goal were met and if there were some substantial problems. One of the main goals, as mentioned previously, was to increase the tax revenue mainly through the value-added tax. To assess this I contacted the General financial directorate (Generální finanční ředitelství), in order to obtain the latest estimate of the value that electronic records of sales brought to the state budget. The calculation of the benefit based on the latest data was 4.9 billion Czech crowns. The second main goal was to lower the size of the shadow economy. For this purpose I contacted professor Schneider, who's been studying and publishing papers on shadow economy for many years. The professor was kind enough to send me his latest data on the size of shadow economies in Europe and from them it can be seen that in the year 2017 when electronic records of sales were introduced in the Czech economy, there is a significant drop in the size of the shadow economy in the Czech Republic.

In the next part I evaluate the state supervision focused on the compliance of taxpayers with the records of sales and the effectiveness of regular tax inspections. I also calculate the total costs of the project in the first two years for the state, which is about 1.15 billion crowns and I also try to roughly estimate the costs for the businesses which came up to about 1.74 billion crowns. Both of these expenses are influenced mainly by the initial costs and the expenditures should be lower in the following years. I also address some of the concerns from both the businessman and the public before and after the project was launched. Based on the available information I found that most of them were not justified.

In conclusion it seems that the project of electronic evidence of sales has some merit, which also seems to be the view of most of the general public which is illustrated in the last part of the third chapter.

I dedicate the final chapter to a brief look on the future of the project based on currently available information.

The value of this work is in that it in its unique complex evaluation of electronic records of sales based on its relatively short duration. This thesis can be used as a basis for future works on this topic when more data from a longer period of time will be available.

Použitá literatura

AČTO. 2018. Tradiční obchodníci k novele EET: Zákon musí platit pro všechny, jinak postrádá smysl. *Asociace Českého tradičního obchodu*. [Online] 24. 4 2018. [Citace: 3. 5 2018.] Dostupné z: <https://www.acto.cz/aktuality/tradicni-obchodnici-k-novele-eet-zakon-musi-platit-pro-vsechny-jinak-postrada-sm>.

AMSP ČR. 2016. technické řešení. *eltržby - Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR*. [Online] 2016. [Citace: 4. 4 2018.] Dostupné z: <http://www.eltrzby.cz/cz/technicke-reseni>.

—, **2018.** Výjimka z EET je šitá pro přívydlávajícího zaměstnance, ne pro řemeslníka, říká Havlíček. *eltržby - Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR*. [Online] 9. 4 2018. [Citace: 3. 5 2018.] Dostupné z: <http://www.eltrzby.cz/cz/aktuality/201-vyjimka-z-eet-je-sita-pro-privydelavajiciho-zamestnance-ne-pro-remeslnika-rika-havlicek>.

Babiš, Andrej. 2015. Schopnost podnikat nesmí stát na schopnosti krást. *etržby*. [Online] 29. 4 2015. [Citace: 1. 5 2018.] Dostupné z: http://www.etrzby.cz/cs/zajimavosti_Schopnost-podnikat-nesmi-stat-na-schopnosti-krast-98.

Česká televize. 2016. EET stojí na programu starém jako favority a na zakázce bez soutěže. *Česká televize*. [Online] 28. 11 2016. [Citace: 28. 4 2018.] Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/ekonomika/1967215-eet-stoji-na-programu-starem-jako-favority-a-na-zakazce-bez-souteze>.

—, **2017a.** Plnohodnotnou EET chce finanční správa zavést i na Slovensku. *Česká televize*. [Online] 7. 4 2017a. [Citace: 11. 3 2018.] Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/ekonomika/2080029-plnohodnotnou-eet-chce-financi-sprava-zavest-i-na-slovensku>.

—, **2018.** Řemeslníky čeká EET nejdřív od poloviny roku 2019. Třetí a čtvrtá vlna se opozdí. *Česká televize*. [Online] 2. 5 2018. [Citace: 3. 5 2018.] Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/ekonomika/2467099-remeslniky-ceka-eet-nejdriv-od-poloviny-roku-2019-treti-a-ctvrta-vlna-se-opozdi>.

—, **2017b.** Z vesnic a center měst mizí lidé i obchody. Za rok skončilo na 200 malých prodejen. *Česká televize*. [Online] 7. 3 2017b. [Citace: 1. 5 2018.] Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/ekonomika/2051626-z-vesnic-a-center-mest-mizi-lide-i-obchody>.

Finanční správa ČR. 2016-2018g. archiv 2017_05. *etržby*. [Online] 2016-2018g. [Citace: 5. 4 2018.] Dostupné z: http://www.etrzby.cz/assets/cs/prilohy/archiv-2017_05.zip.

—, **2016-2018f.** Informace o provozu. *etržby*. [Online] 2016-2018f. [Citace: 5. 4 2018.] Dostupné z: <http://www.etrzby.cz/cs/Informace-o-provozu>.

—, **2016-2018b.** Jak to funguje? *etržby*. [Online] 2016-2018b. [Citace: 11. 3 2018.] Dostupné z: <http://www.etrzby.cz/cs/jak-to-funguje>.

- , **2016-2018c**. Kdo a jaké tržby eviduje. *etržby*. [Online] 2016-2018c. [Citace: 12. 3 2018.] Dostupné z: <http://www.etrzby.cz/cs/kdo-a-jake-trzby-eviduje>.
- , **2016-2018i**. Kontrola plnění povinností a správní tresty. *etržby*. [Online] 2016-2018i. [Citace: 15. 4 2018.] Dostupné z: <http://www.etrzby.cz/cs/kontrola-plneni-povinnosti-a-spravni-tresty>.
- , **2016-2018j**. Mýty a fakta. *etržby*. [Online] 2016-2018j. [Citace: 15. 4 2018.] Dostupné z: <http://www.etrzby.cz/cs/myty-a-fakta>.
- , **2016-2018k**. Náklady na projekt etřby a provoz. *etržby*. [Online] 2016-2018k. [Citace: 28. 4 2018.] Dostupné z: http://www.etrzby.cz/assets/cs/prilohy/Naklady_EET.pdf.
- , **2016-2018a**. Proč evidence tržeb? *etržby*. [Online] 2016-2018a. [Citace: 11. 3 2018.] Dostupné z: <http://www.etrzby.cz/cs/proc-e-trzby>.
- , **2016-2018h**. Účtenková loterie pro zákazníky. *etržby*. [Online] 2016-2018h. [Citace: 14. 4 2018.] Dostupné z: <http://www.etrzby.cz/cs/uctenkova-loterie-pro-zakazniky>.
- , **2016-2018e**. Zákon o evidenci tržeb s důvodovou zprávou. *etržby*. [Online] 2016-2018e. [Citace: 5. 4 2018.] Dostupné z: http://www.etrzby.cz/assets/cs/prilohy/Zakon_o_evidenci_trzeb_s_duvodovou_zpravou.pdf.
- , **2016-2018d**. Způsoby evidence a účtenka. *etržby*. [Online] 2016-2018d. [Citace: 12. 3 2018.] Dostupné z: <http://www.etrzby.cz/cs/zpusoby-evidence-a-uctenka>.
- Generální finanční ředitelství. 2018.** Metodika k evidenci tržeb. *etržby*. [Online] 1. 3 2018. [Citace: 20. 3 2018.] http://www.etrzby.cz/assets/cs/prilohy/Archiv/Metodika_k_evidenci_trzeb_v4.0.pdf.
- Hajdušek, Tomáš a Vodička, Milan. 2017.** *První zkušenosti s EET - elektronickou evidencí tržeb*. Praha : Wolters Kluwer, 2017. ISBN 978-80-7552-589-5.
- Hospodářská komora ČR. 2016.** Soukromí a evidence tržeb. *eet ano, ale...* [Online] 5. 12 2016. [Citace: 2. 5 2018.] Dostupné z: <https://www.eet-ano-ale.cz/soukromi-evidence-trzeb/>.
- IMF. 2018.** Shadow Economies Around the World: What Did We Learn Over the Last 20 Years? *Mezinárodní měnový fond*. [Online] 1 2018. [Citace: 29. 4 2018.] Dostupné z: <https://www.imf.org/~media/Files/Publications/WP/2018/wp1817.ashx>.
- KASAmx. 2017.** Průzkum: Jak hodnotí rok fungování EET sami podnikatelé? *KASAmx*. [Online] 5. 12 2017. [Citace: 3. 5 2018.] Dostupné z: <https://blog.prodejpokladen.cz/pruzkum-jak-hodnoti-rok-fungovani-eet-sami-podnikatele/>.
- Kubátová, Květa. 2015.** *Daňová teorie a politika*. 6. aktualizované vydání. Praha : Wolters Kluwer, 2015. str. 276. ISBN 978-80-7478-841-3.

Kulhavá, Kamila, Růžička, Luboš a Šnobl, Radek. 2017. Příčiny rychlého nárůstu cen služeb. *Česká národní banka*. [Online] 2017. [Citace: 1. 5 2018.] Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/menova_politika/zpravy_o_inflaci/2017/2017_II/boxy_a_prilohy/zoj_2017_II_box_3.html.

Ministerstvo financí ČR. 2015a. Analýza evidence tržeb elektronickými prostředky. *Ministerstvo financí České republiky*. [Online] 2015a. [Citace: 11. 3 2018.] Dostupné z: <https://hlidacipes.org/wp-content/uploads/2015/02/Anal%C3%BDza-evidence-tr%C5%BEeb-elektronick%C3%BDmi-prost%C5%99edky.pdf>.

— **2017b.** Elektronická evidence tržeb rok po spuštění. *Ministerstvo financí České republiky*. [Online] 1. 12 2017b. [Citace: 4. 27 2018.] Dostupné z: https://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Prezentace_2017-12-01_Rok-s-EET.pdf.

— **2018.** Ministerstvo financí navrhuje nižší DPH na vodné, stočné a stravovací i odborné služby. *Ministerstvo financí České republiky*. [Online] 20. 3 2018. [Citace: 3. 5 2018.] Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/tiskove-zpravy/2018/ministerstvo-financi-navrhuje-nizsi-dph-31399>.

— **2017c.** Náklady na úctenkovou loterii. *Ministerstvo financí České republiky*. [Online] 29. 9 2017c. [Citace: 29. 4 2018.] Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/aktuality/2017/naklady-na-uctenkovou-loterii-29756>.

— **2018.** Novela zákona o EET je připravena, počítá s offline režimem pro podnikatele s nízkými hotovostními platbami. *Ministerstvo financí České republiky*. [Online] 15. 3 2018. [Citace: 3. 5 2018.] Dostupné z: <https://www.mfcr.cz/cs/aktualne/v-mediich/2018/novela-zakona-o-eet-je-pripravena-pocita-31359>.

— **2015b.** Specifikace projektu Elektronická evidence tržeb. *Ministerstvo financí České republiky*. [Online] 2015b. [Citace: 5. 4 2018.] Dostupné z: https://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Studie_EET-2015_v02.pdf.

— **2017a.** Státní rozpočet 2017 v kostce. *Ministerstvo financí České republiky*. [Online] 2017a. [Citace: 11. 3 2018.] Dostupné z: https://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Informacni-letak_2017_Statni-rozporcet-v-kostce.pdf.

Schneider, Friedrich a Buehn, Andreas. 2016. Estimating the Size of the Shadow Economy: Methods, Problems and Open Questions. [Online] 3 2016. [Citace: 30. 4 2018.] Dostupné z: <http://ftp.iza.org/dp9820.pdf>.

Schneider, Friedrich. 2015. Size and Development of the Shadow Economy of 31 European and 5 other OECD Countries from 2003 to 2015: Different Developments. *Johannes Kepler University Linz*. [Online] 20. 1 2015. [Citace: 1. 5 2018.] Dostupné z: <http://www.econ.jku.at/members/Schneider/files/publications/2015/ShadEcEurope31.pdf>.

— **2018.** Size and Development of the Shadow Economy of 31 European and 5 other OECD Countries from 2003 to 2018: A Further Decrease. [Online] 2 2018. [Citace: 3. 5 2018.]

— **2012.** The Shadow Economy and Work in the Shadow: What Do We (Not) Know? [Online] 3 2012. [Citace: 1. 5 2018.] Dostupné z: <http://ftp.iza.org/dp6423.pdf>.

Široký, Jan. 2016. *Základy daňové teorie s praktickými příklady*. 2. aktualizované vydání. Praha : Wolters Kluwer, 2016. ISBN 978-80-7552-315-0.

Úřad vlády ČR. 2018. Platné znění s vyznačením navrhovaných změn a doplnění. *O/DOK*. [Online] 20. 3 2018. [Citace: 3. 5 2018.] Dostupné z: <https://apps.odok.cz/attachment/-/down/KORNAX2F5AKS>.

Ústavní soud. 2017. *Ústavní soud*. [Online] 15. 12 2017. [Citace: 12. 3 2018.] Dostupné z: <https://www.usoud.cz/aktualne/ustavni-soud-zrusil-nabeh-treti-a-ctvrte-etapy-elektronicke-evidence-trzeb-ale-sam/>.

Vondrák, Zdeněk, Vondráková, Lucie a Vondráková, Michala. 2016. *Elektronická evidence: tržeb praktická příručka*. Olomouc : ANAG, 2016. str. 263. ISBN 978-80-7554-048-5.

Právní předpisy

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů

Zákon č. 112/2016 Sb., o evidenci tržeb